

SĂPTAMINAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL

ANUL IV • NR. 17 (169) • 6-12 mai 1993 • 16 pagini • 50 lei

HORIA BERNEA

"Iara
aceasta va
avea încă
mult timp
taranii"
pag. 15

În numărul
de săptămână
numar cu
reducere din expunerea
exponenților organizată de
Muzeul Toranului Român.
Fotografii de Marius Caraman

UN MOMENT DE RĂSCRUCE GREVĂ GENERALĂ

NICOLAE VĂCĂROIU

Interviu săptămînii

pag.
10-11

"Inflație
va fi cît
va exista
România"

COEN STORK

pag.
14

CEL MAI IUBIT DIN TRE
AMBASADORI

PAC înainte și după CONGRES

NICOLAE
MANOLESCU

"Un grup de
presiune voia să
mă reducă la un
rol onorific"

CĂLIN ANASTASIU
"...să nu
lugoșia-
vizăm
PAC"

pag.
8-9

"REFORMA

ILIE
ȘERBĂNESCU
pag.
5

IMPOZIBILĂ"

ÎN NUMĂRUL VIITOR:

- Václav Havel în dialog cu Jacques Rupnik
- Ancheta săptămînii: a fost G. Călinescu mitul generației dumneavoastră?

Doamnă redactor-șef,

Vă scriu cu un sentiment de amărăciune, pe care l-am încercat, din păcate, nu de puține ori după decembrie 1989, dar pe care nu-mi

Inchipuiau că îl voi avea și în legătură cu revista "22", după ce îl avusesem în legătură cu ziarul "România liberă".

Imi place să cred că am un foarte dezvoltat spirit de înțelegere – demonstrat chiar prin faptul că vă scriu abia acum – de toleranță față de lucrurile care pot fi tolerate în România zilelor noastre, dar împotriva dezamăgirii, atunci când constată că s-au depășit limitele lui "errare humana num est", nu văd cum aș mai putea lupta.

N-am înțeles cum ați putut încerca să faceti un erou din Gheorghe Ursu fără a vă interesa cine a fost Gheorghe Ursu. Moartea unui om este totdeauna regretabilă; dar a încerca – este drept că au încercat-o și alții – să faci un martir dintr-un om care a luptat pentru introducerea comunismului la noi în țară, care în tinerete a făcut "gasă" cu Lica Gheorghiu și a beneficiat, cel puțin la acea vreme, de toate avantajele care decurgeau de aici (Inainte de a fi recunoscut pe adevărat martir ai neamului), mi-a părut exagerat și n-am înțeles. Ați stat vreodată de vorbă cu cineva care știe cine a fost Gheorghe Ursu? Întâmplător, am trăit în Galați și am fost contemporan cu "Babu" și "Tuța" Ursu).

N-am înțeles cu cătă ușurință – ca să nu spun, cel puțin de la un moment dat, cu cătă "parti pris" – ați tratat cazul Lucian Pintilie, dacă la început mi-am spus că, probabil, increderea dvs. în Paul Goma este suficientă, după infirmarea informației n-am putut să nu remarc "discreta" cu care v-ați recunoscut greșeala de a face publică o afirmație care, prin gravitatea ei, ar fi trebuit verificată înaintea publicării (pentru a nu vă plasa pe poziția unui oarecare ziar de scandal).

Să acum, nu înțeleg cum este posibil ca, în calitate de redactor-șef, să acceptați poziția d-nei O. Armeanu în ceea ce privește modificarea ortografiei hotărâtă de Academia Română.

Poate că vârsta dvs. vă face să nu se săzăi semnificația reală a acestei probleme din care n-ați cunoscut decât o singură latură, cea de după 1953.

Poate că lipsa de informare vă face să nu știți cine sunt cei care se opun cu atâta vehemență revenirii la vechea ortografie și, deci, să nu înțelegeți care le sunt motivele.

Poate că dorința de a sanctiona în permanență Academia vă face să vedeați nu numai vinile ei reale și majore, este adevărat, dar să extindeți "anatema" și asupra unor chestiuni care, chiar dacă ar fi "diverșiuni", sunt pozitive și nu ar tre

bui atacate ele însele împreună cu politica generală a instituției.

Acestea sunt, eventual, explicații valabile pentru "omul" Gabriela Adameșteanu. Pentru redactorul-șef al revistei "22" poziția adoptată în toate aceste căzuri este însă inexplicabilă și de neierat pentru că, așa cum spunea Sf. Aug. Doinaș în ședința Academiei, noi hotărâm acum mai ales pentru generațiile viitoare care trebuie să știe, încă din momentul în care învăță să scrie, de unde provin și cu cine se înrudește.

Dacă o revistă ca "22" nu este în stare să facă diferență între un "adevărat", care nu este deloc absolut ci, dimpotrivă, foarte discutabil și cu alternativă, și o soluție pe care au adoptat-o marii învățători ai neamului, nu pe criterii sentimentale ci în primul rând științifice, într-o perioadă mai calmă și mai "cinstită" decât cea de astăzi,

dacă o revistă ca "22" adoptă și difuzează, la fel de pripit ca în cazul Lucian Pintilie, o opinie a cărei fundamentare n-a examinat-o cu seriozitate,

Insemnează că intelectualitatea română mai are încă de așteptat până la momentul în care nu numai ea însăși să se clarifice, ci să aibă pretensiune de a influenta în mod pozitiv naționea română.

Și, în final, întrebarea pe care mi-o pun este: cine suntăi dvs., doamnă Gabriela Adameșteanu, și care vă este capacitatea de a conduce revista "22" către care se îndreaptă – așa cum arată, din ce în ce mai evident, scrisorile din "Curier" – gândurile cele mai curate și speranțele intelectualității noastre?

SANDA RĂDULESCU
București

Stimată redacție,

Sunt un medic din Lugoj, basarabean de origine, care urmărește eforturile dvs. demne de toată stima pentru pluralismul politic, muncă de pionierat în țara noastră.

Pentru că aberația marxistă a fost (la început) o doctrină economică, aș propune să înființăm temporar o nouă rubrică, într-un colț, cu titlul: Personalități și doctrine economice în secolul XX. Există rubrici economice în revista "22", dar se adresează unor cititori care nu au nici o bază sau nu vor să renunțe la formula manifeștă marxistă. Această rubrică i-ar lămuri pe cititori cum săm sau cum ar trebui să stăm.

Felicitați pentru punerea în pagina I și a II-a!

Rubricile care atrag privirea mai întâi: interviul, scrisorile de la cititori, evenimentele internaționale – prin confruntările pe care le trezesc. De asemenea eseușul politic român sau străin. Cartea politică apărută în România trebuie neapărat

comentată, altfel cum indemnăm cititorii să citească și carte politică?

Aș vrea să mă refer la niște articole apărute în vara lui 1992 în revista dvs.

Conducerea revistei are dreptul, ca atunci cind seadă nivelul disputelor, să nu publice toate opinile, ca să nu apară situații jenantă cind sunt atacate personalități din antichitate, de un imens prestigiu. Cu intenții bune trebuie să stim să folosim citatele.

Astfel, referindu-se la un text de Platon: "Spre climerire să nu se îndrepte cei ce o îndrăgesc", comentat de dl. Liiceanu, a determinat o replică a d-lui Antonesei mai mult decât ironică asupra textului lui Platon. Or, traducerea în română a textului oferă chiar de la prima lectură un paradox. Datele unui paradox nu pot fi folosite drept criteriu sănătos de selecție a aspiranților la putere. Ca să evite provincializarea discuției despre Platon, există posibilitatea ca revista dvs., care are în dezbatere politică, să ofere unei autorități în filosofie analizarea acestui paragraf din Republica lui Platon.

Valoroasă a fost analiza alegătorilor din septembrie 1992 făcută de ing. Căpățină în revista dvs.

C. PANCIU

Stimată redacție,

Greșeala frecventă ce apare atunci cind se ia în discuție problematica femeii este preferința usurătoare pentru opinii suficiente de grave prin implicațiile avute în relațiile interrumane.

Există mai întâi privirea trecutului asupra femeii, a bărbatului unic, posesor de calități specific umane, ce li rezervă stigmatizatul rol de obiect al plăcerii...

Religia nu este strânsă de această perceptie, deși poate părea paradoxal, prin chiar dezechilibru primordial al genezei și, ulterior, al involuției prin păcat. Lui îi revine vina de a urma răul, de a nu se putea dezbară de ispita păcatului. Femeia, această cloacă de vieții, dacă nu se identifică cu diavolul, apare totuși în postura de instrument al acestuia. Orice referire la ea se reduce la sublinierea rolului fatidic în cădere ușoară.

Replica se face simțită prin intermediul unei mișcări de emancipare feministe. Îmbrăcând diverse forme și trezind prin exagerările produse o senzație de saturare și dezgust. Frântate pînă la obsesie de a ieși din tiparele impuse de negura ratiunii, revoltatele își fac un imens deserviciu ajungind să pună semnul egal între bărbat și femeie, uneori chiar mai mult, cind tuturor ne apar evidente deosebiri și nu doar din cele de ordin anatomic. Nu este înțeles aspectul esențial și anume acela al complementarității, desigur nu totală. Este femeia un bărbat de alt sex?

Categorie nu, iar afirmarea ideii unei iluzorii independențe echivalează cu refuzul unui adevăr simplu. Solitarii cel mult supraviețuiesc, indiferent de sex. Deosebirea există, din fericire aș spune. Balanța se înclină pe rînd într-o parte sau alta, uneori însă delimitările sunt greu de relevat. Cuiul lui Pepelea vrea să fie inteligență. De cîte ori se dezbată acest subiect, din lipsă de probe, începe să gîndi oarecum... sexual.

Sîntem pe poziții antagoniste cu adevărat? Înclin să cred că nu. Îmi pare clară implicăția orgoliosului de castă și de aceea mă tem că abordarea la nivel de tabere este greșită.

PREDA CĂTĂLIN
Student Electrotehnica

**Simpozionul
"Închisoarea de la Sighet.
Memorial istorico-politic"
Ediția I
21-23 mai 1993**

Din inițiativa Inspectoratului pentru Cultură al județului Maramureș, Alianței Civice și Primăriei Sighetul Marmatiei, cu sprijinul Prefecturii și Consiliului Județean Maramureș, în colaborare cu Muzeul Maramureșean Sighetul Marmatiei, Asociația Foștilor Detinuți Politici din România, Fundația Culturală "Memoria", între 21-23 mai a.c. va avea loc la Sighetul Marmatiei Simpozionul "Închisoarea de la Sighet. Memorial istorico-politic", Ediția I, ale cărui teme implicate sunt dedicate examinării formelor și mecanismelor prin care sistemul represiunii comuniste a provocat un veritabil genocid – fizic și spiritual – în anii regimurilor totalitare din Europa de Est.

Organizarea acestui simpozion la Sighetul Marmatiei se justifică prin faptul că, în închisoarea de tristă faimă din această urbe, au murit ori au petrecut ani grei de detenție peste 160 de mari personalități ale vieții culturale și politice din România. Sunt invitați să participe reprezentanți ai formațiunilor politice, personalități culturale din țară și din diaspora, reprezentanți ai societății civile și ai altor organizații naționale și internaționale, istorici, analiști politici, reprezentanți ai organizațiilor foștilor deținuți politici din celelalte țări foste comuniste, mass-media.

Cei care doresc să participe la acest simpozion sunt rugați să confirme pe adresă Inspectoratului pentru Cultură Maramureș, str. Gheorghe Șincai nr. 46, tel. 099/41.20.42, la Muzeul Maramureșean Sighetul Marmatiei, tel. 099/51.15.21, sau la Biblioteca Municipală Sighetul Marmatiei, tel. 099/51.55.16, pînă la data de 10 mai 1993.

Fundațiile culturale sau societățile comerciale care doresc să contribuie prin sponsorizare la organizarea acestui simpozion, o pot face în contul nr. 65.11.70.225 al Inspectoratului pentru Cultură Maramureș, deschis la Banca Comercială Baia-Mare.

Abonamentele contractate la redacție nu se recalculează, indiferent de măririle de preț ulterioare.

**LA SEDIUL REDACȚIEI
PUTETI CUMPĂRA DIN STOC:**

Numere, după cum urmează: din anul 1990 numerele 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 32, 33, 38, 41, 44, iar din anii 1991 și 1992 – orice număr. Exemplarele vechi vor fi comercializate la prețul de 50 lei/ex. De asemenea, redacția "22" ține la dispoziția doritorilor Raportul asupra evenimentelor din 13-15 iunie" (120 lei) precum și Edițiile speciale: "22" – "Suspiciune de fraudă" (50 lei), "Oslobodenje" (30 lei), "Alianța Civică" – "Forumul Democraților pentru ieșirea din criză" (40 lei).

Ne cerem scuze celor cărora, din lipsă de spațiu, nu li s-au publicat textele trimise la redacție. În limita posibilităților, vom încerca să răspundem personal. Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.

Revista "22" poate fi achiziționată în librării din orașul Sarajevo. Difuzorii de presă încurajază să se aboneze la redacția "22".

Numai 400 lei
pe trimestru
costă abonamentele cu jumătate
de preț oferite de revista "22"
pentru

**PENSIONARI,
CADRE DIDACTICE,
ELEVI, STUDENȚI,
FOȘTI DEȚINUȚI POLITICI,
VETERANI DE RAZBOI**

Cei interesați să rugați să expedieze prin mandat poștal suma de 400 lei pe adresa:

Revista "22" cont 45103532, BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10. Totodată, cei interesați să rugați să trimiță adevărările corespunzătoare (talon de pensie, adevărările de la școală etc.) pe adresa:

Revista "22" Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Difuzare.

Abonamentele la jumătate de preț pentru aceste categorii de cititori vor fi sponsorizate de INSTITUTUL PENTRU DEMOCRAȚIE ÎN ESTUL EUROPEI, Asociația EST-LIBERTÉS și de firma THE FUTURE IMPACT din SUA, condusă de Mihai Botez.

HORATIU PEPINE

Revendicările sindicale conduc implicit la contestație

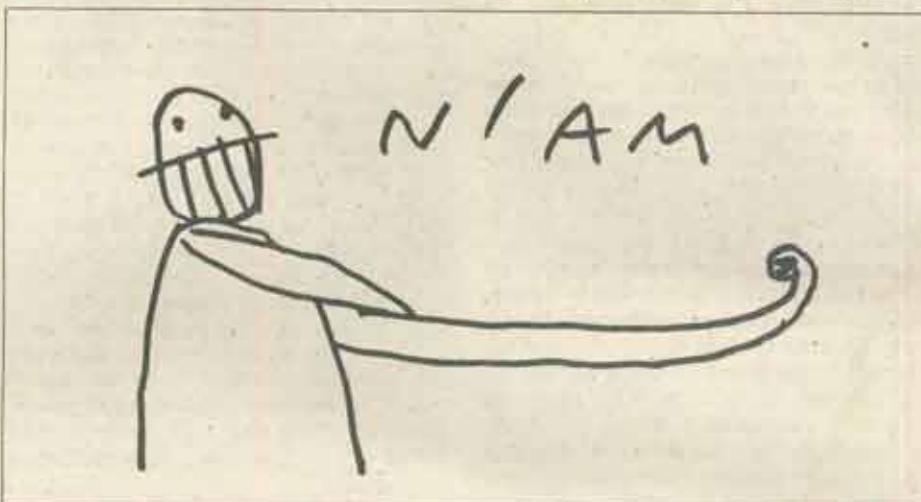
In decembrie 1990, după prima liberalizare a prețurilor și după ce guvernul Roman își propuse să renunțe la dirijarea centralizată a resurselor în industrie, sindicatele din Timișoara declaraseră grevă generală. Ne amintim că începând din septembrie au fost greve după greve la București, Brașov sau Arad și că timișorenii încercaseră o solidarizare a sindicatelor în scopul declanșării unei greve generale care nu-și mai ascundea obiective politice. La primul nivel de revendicări erau trecute asigurarea materiilor prime și liberalizarea salariilor, dar la nivelul al doilea se cerea deja alungarea guvernului. Timișoara a stat în grevă o lună încheiată, într-o perioadă în care nu exista o reglementare a conflictelor de muncă și totul s-a stins prin epuizarea greviștilor. Felul cum acționa atunci primul-ministrul, care fusese huiduit prin mai multe locuri prin care trecuse, era receptat ca o atitudine dictatorială. Greviștii acuzau arogență d-lui Roman, în realitate însă și o parte și cealaltă profitau de absența unui arbitraj al legii. În 1990 bunăoară, dl. Roman a guvernat fără buget și, dacă era îndreptățit să ridice o parte a subvențiilor, corpul social era la rindul său în drept să afle ce s-a făcut cu banii

publici. De atunci și pînă astăzi s-au aprobat două bugete și cine contestă politica guvernului are la îndemnăță mult mai multe date utile. În plus, sindicaliștii au învățat foarte bine să se descurce în hățul legilor și mai ales al

încăpăținează să susțină că nu sunt resurse, atunci în mod implicit discuția dobindește un caracter politic. În '90, oamenii erau mai ignoranți și mai grăbiti, aveau amintirea entuziasmului revoluționar și, după cîteva apeluri fără răspuns, cereau demisia guvernului. Puterea tresărea și arunca vina pe seama unei opozitii insidioase care instigă la greve și violențe stradale. Astăzi, sindicatele nu cer demisia guvernului, dar îl pun în situația de a părea în ochii opiniei publice cu totul confuz. Nu sunt resurse, e adevărat, dar modul cum sunt ele administrate nu convinge pe nimeni. În parlament s-a consumat deja problema bugetului. Opoziția a votat împotriva, dar proiectul a devenit lege. Iar dacă fie și implicit se contestă o lege, atunci ne aflăm cu siguranță în fața unei probleme politice.

politici, la rindul ei, a evitat cu grijă orice declarație care ar fi putut fi luată drept un sprijin al mișcării sindicale, dar n-a ezitat să acuze guvernul. Era logic. După o moțiune de cenzură și după un vot negativ la legea bugetului, opozitia nu putea rămîne tacută. Dl. președinte a răspuns și a acuzat opozitia că vrea să tragă folosse politice de pe seama dificultăților prin care trece țara, mai mult, că, deși se declară de partea reformei, speculează acum efectele negative. După toate mutațiile care s-au produs, ceva a rămas aproape neschimbăt. La început, sindicatele erau nestructurate și nepregătite să dialogheze. Am descoperit de această dată niște lideri siguri pe ei și mai pregătiți pentru dialog decât un prim-ministru confuz, agramat și nepolitic. Cineva i-a soțit probabil că trebuie să-și acopere incompetență prin diversiuni verbale și întreruperi fără noimă. Prin urmare, a rămas aceeași incapacitate a celor de la putere de a purta un dialog real, deschis, în care sindicatele să fie tratate ca parteneri, iar nu ca niște luptători de gherilă, care vin să negocieze un schimb de ostacă.

Dar am ținut să păstrez comparația cu mișcările sindicale de la începutul perioadei post-revolutionare pentru a sublinia încă un lucru: ori de câte ori Puterea a fost solidară în fața amintirii unor mari manifestații de masă, guvernul a reușit să iasă basma curată. Ideea plecării guvernului Văcăroiu mi se pare fără suport, atât timp cît are sprijinul Cotrocenilor. În afară de asta, opozitia politică, în ciuda acuzațiilor venite de la președinție, nu are nici un interes să toarne gaz pe foc. Ridicare subvențiilor, cu toate consecințele, nu mai poate fi amintată. Iar dacă ceva nu este în locul său, acest ceva nu poate fi corectat prin remanieri guvernamentale, ci numai prin alegeri.

hotărîrilor guvernamentale. Dincolo de revendicările sindicale în literă lor, negociatorii sindicali demonstrează fără echivoc guvernului că nu-și respectă nu doar promisiunile, ci propriile acte normative, iar discuția sfîrșește la proiectul de buget. Dacă guvernul se

Liderii sindicali au evitat cu cea mai mare grijă să aducă revendicări interpretabile politice, e o lecție de mult timp învățată, dar în subsidiar contestația politică e mult mai precisă și mai convingătoare decât erau improvizările anilor 90 sau 91. Opoziția

FUNDATIA SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHEZĂ

împreună cu

CENTRUL DE STUDII INTERNATIONALE
UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE DIN BUDAPESTA

anunță

Cursurile de vară pentru studenți:

"TRANSFORMAREA SOCIO-POLITICĂ ÎN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST"
14 iunie-2 iulie 1993

Cursul va face o introducere privind principalele instituții politice din țările Europei de Est. Prima parte a cursului se va concentra pe probleme de istorie și pe diferențierea dezvoltării socio-politice în regiune. Partea a doua a cursului va face o analiză a istoriei și structurii de stat a sistemului socialist. Ultima parte a cursului constă din prelegeri pe tema perioadei de tranziție în Europa Centrală și de Est.

"TRANSFORMAREA ECONOMICĂ ÎN UNGARIA ȘI EUROPA CENTRALĂ"
5 iulie-23 iulie 1993

Programul își propune să trateze problemele sistemului legislativ, realizările economice și dezechilibrul macro-economic, cauzele ineficienței întreprinderilor, lipsa de soliditate a pieței financiare și de capital. Se va acorda o atenție deosebită perioadei 1968-1980 și perioadei 1986 pînă în prezent.

În final, cursul se va axa pe rolul statului în procesul de

transformare și pe condițiile de succes în restructurarea întreprinderilor. Prelegerile vor beneficia de studii de caz reale și se vor vizita la fața locului anumite exemplificări.

Cursurile se desfășoară în limba engleză.
Durata cursurilor este de trei săptămâni.

Ambele programe se adresează studenților din anii III, IV și V de la facultăți economice, de științe sociale și politice, tehnice.

Inscrierea se va face pe baza următoarelor acte:

1. curriculum vitae
2. adeverință de student
3. foaie matricolă pentru toți anii universitari precedenți
4. două recomandări de la profesori
5. o fotografie tip pașaport.

În urma preselecției dosarelor se va tine un test de limba engleză.

Pentru inscrieri și relații vă puteți adresa Fundațiilor SOROS din:

- București: Calea Victoriei 133, tel: 650.63.25, luni-joi - orele 14-17
- Cluj: Str. Mărului nr. 5, tel: 095/19.71.21, luni-joi - orele 12-16, vineri - orele 11-14
- Timișoara: Piața Operei 2, et. 3, tel: 096/19.08.04
- Iași: Bulevardul Copou 19, CP 1356, tel: 0981/4.72.41, fax: 0981/4.71.00.

Data limită de depunere a dosarelor este 10 mai a.c.

INSTITUȚII ȘI INITIATIVĂ INDIVIDUALĂ

In România, ca și, probabil, în întreg Estul european, se resimte o lipsă acută de instituții care să funcționeze cu o eficacitate acceptabilă. Luând noțiunea de instituție într-un sens mai larg decit cel de instituție oficială – care captează, din nefericire, cu precădere, reprimindu-ne amărăciunile și dezgustul, sensibilitatea publicului, cel puțin deocamdată –, se poate observa cu ușurință că întemeierea unei instituții pornește, deseori, de la o inițiativă mai mult sau mai puțin individuală. Această binom – instituție-initiativă – este la noi, în conjunctura actuală, printre de pericole multiple.

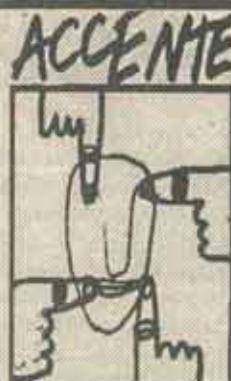
1. În virtutea formalismului flagrant (și premeditat) al unei bune părți din instituțiile vechiului regim – să ne amintim doar de Frontul democrat al unității socialiste; sau de vechiul, unic și amorf, sindicat –, grosoul publicului continuă să fie sceptic față de majoritatea noilor instituții; el nu este de prinis, sau consideră că nu merită efortul de a discerne între instituțiile incremenite în trecutul totalitarist, eventual vag coametizate, și instituțiile novatoare, în ciuda eficacității acestora din urmă, vizibilă pentru ochiul atent. Aceasta este un prim pericol.

2. Puterea însăși este cea care – uneori disimulat, alteori ostentativ, brutal – își dă totată silință să minimizeze, să discreditze tot ceea ce, în materie instituțională, nu este prins în chingile structurilor pe care ea le controlează. Nemaîdispunind (totuși) de "brațul înarmat" al Securității, ea uzează de mass-media, manifestind, în perfectă cunoștință de cauză, predilecție deosebită pentru televiziune. Când se simte amenințată, de pildă, de iminență

unor mișcări sindicale de mai mare ample, Puterea renunță la orice rezistență; și atunci asistăm la un spectacol respingător, cind valul "echidistantei" cade fără nici o podoare de pe chipul Televiziunii Române. Instituțiile neguvernamentale (dar nu totdeauna acesante în exclusivitate) devin astfel ţinta unor atacuri precis dirijate. Să – iarăși din nefericire – nu fără rezonanță în public.

3. Nu-i mai puțin adevărat că instituțiile nou create oferă ele însele, nu de puține ori, motive suplimentare de nelincredere. Să, cum tot românul are o înclinație vădită spre generalizare, instituționalizarea vieții sociale are de suferit în ansamblul ei. Dacă, de pildă, Mișcarea Ecologistă din România, folosindu-se de protecția mediului ca de o simplă lozincă, "face politică" pură, inclusiv compromisul major cu Puterea, cum să mai credeă omul de rînd că "verzii" îi vor aduce "o lume curată"?... Cu atât mai mult cu cît, iată, studenții americanii pun mîna și adună resturi de pe plajele lor, oricum mult mai îngrijite decât plajele noastre balcanice, în timp ce Tinerii Ecologiști români, inspirați, de bună seamă, de mai experimentații lor mentorii, strălucesc printre o "remarcabilă" absență din viața publică, visând la congrese internaționale, unde să-și etaleze ce altceva, dacă nu spoișă de cunoștință în materie de ecologie; astă, înainte de a se lansa în politică!... Să exemplul se pot multiplica.

4. Așadar, societatea civilă, în curs de formare la noi, se întemeiază pe inițiativă mai mult sau mai puțin individuală; că doar nu mafia birocratică a Puterii este capabilă – sau interesată! – să pună temelia unor instituții

normale într-o societate cu adevărat democratică. Dar în legătură cu aceasta se manifestă din plin mentalitatea deformată a publicului românesc, în evasivitatea sa. Publicului românesc îi vine greu să admită că o inițiativă individuală nu este simulață, așa cum erau, în vechiul regim, inițiativelor de orice natură, despre care toată lumea stia că sunt regizate din culise.

Iar dacă nu se gindește la simulare pur și simplu, tot românul crede că în spatele unei inițiative individuale deformată crearea unei instituții, fie ea guvernamentală, fie neguvernamentală, inclusiv non-profit, inclusiv caritabilă, se ascunde un interes egoist.

5. Independent însă de aspectul credibilității – deci oarecum exterior –, inițiativa individuală în sfera instituțională este, cumva, într-un dezacord fundamental cu principiile societății bazate pe economia de piață. Lucru pe care tot românul îl simte. Căci într-o economie de piață, practic, nimic nu se clintește fără stimulent. Să anume material.

Sigur, am putea specula pe această temă împreună cu Jerome K. Jerome, care vede în egoism "legea întregii vieți", în aşa măsură încit, pînă și "sacrificiul de sine (...) este doar un egoism subtil". Dar, oricum, suntem nevoiți să facem distincție între individ dedicat prosperității personale și cel dedicat binelui public (chiar dacă îndemnul în acest din urmă domeniul este stimulat – să zicem – de "un egoism subtil"), inclusiv creării unor mecanisme instituționale, inclusiv a celor avînd drept finalitate prosperitatea individuală.

Intercondiționarea dintre prosperitatea individuală și prosperitatea colectivității, cultivată de doctrina liberală, cu extensie (justificată) în sfera drepturilor omului, nu ne impiedică totuși să observăm că o structurare a societății în instituții precis conturate depinde, paradoxal (dacă excludem egoismul), de indivizi care concep și pun umărul la crearea de instituții eficiente, fără să profite neapărat de reușita lor: entuziaști, am zice!

Or, dacă într-o societate democratică de tip occidental, temeinic așezată, un entuziasă (cu inițiativă non-profit, de

pildă) se bucură din partea publicului, în cel mai rău caz, de eticheta, ușor acceptată, de extravagant (ca o prelungire a toleranței față de un comportament diferit de cel standard), entuziasmul din spațiu "lagărului" ex-socialist are neșansa de a fi taxat drept "deformat" de vechiul regim, poate "stingist", eventual neadaptabil la nou (din moment ce cuvîntul de ordine a devenit economia de piață; sau: profitat; sau: concurență). Să asta – din nou paradoxal – tocmai în virtutea intoleranței față de disidență, rod al unei jumătăți de secol de totalitarism; sau – la fel de paradoxal –, în virtutea conceputului fals, dacă nu chiar plin de cinism, de "om de tip nou", adică dezinteresat material, nobil, disciplinat (adică obedient) – avînd singura responsabilitatea de a da curs "directivelor" Puterii).

Dar, cum comunitatea est-europeană ajunsese, către finalul vechiului regim, să se convingă definitiv nu că "omul de tip nou" este o himeră, ci că Puterea are nevoie de această himeră pentru a-și face jocul, aceeași comunitate est-europeană, printre-o stranie deplasare de concept, așteaptă astăzi instituții noi, dar fără inițiatori. Schimbarea structurii instituționale, admittind că ar fi dorită (și este dorită), aici la noi, este așteptată în mod reflex... tocmai de la instituțiile Puterii. Eventual, de la persoane sus-puse care reprezentă, în ochii opiniei publice, instituțiile Puterii. Cel puțin deocamdată.

Este o mentalitate care convine de minune masiei birocratice a Puterii actuale și pe care – de bună seamă, ușind de experiența celor care, timp de decenii, au slujit "brațul înarmat al partidului" – o cultivă asiduu; și anume că democrația, împreună cu toate noile instituții ce o reprezentă, se reduce la inițiativă exclusiv în interes personal, la simularea dezinteresului, la imoralitate și la un întreg cortegiu de alte reale – într-un cuvînt la vechiul dictor homo homini lupus.

Nimic mai fals: în ciuda descătușării liberei inițiative, inclusiv (sau cu precădere) în interes personal, democrația presupune nu o decădere ci, dimpotrivă, o revigorare a moralității. Semnele sunt deja vizibile. Pentru cei dispuși să le vadă.

Fotografii din expunerea "Crucea", organizată de Muzeul Tânărului Român, realizate de Marius Caraman

ILIE ȘERBĂNESCU

Reforma imposibilă

• după numirea noului secretar al Departamentului Informațiilor, revista presei destinată staff-ului guvernamental începe cu aprecierile din "Dimineața", relatările din publicațiile de mare tiraj fiind impins în umbră (cine pe cine păcălește?) • discuțiile despre bugetul pe 1993 (recent votat) n-au insistat asupra unui fapt generator de confuzii: că produsul intern brut și cheltuielile și veniturile bugetare erau estimate pe baza unor rate de inflație complet diferite • cu o tehnologie rămasă la anii 70, siderurgia românească nu poate fi competitivă • bugetul public achită costul supraviețuirii ei, și populația este cea păcălită • fără asanarea segmentului neviabil al industriei, ne așteaptă un nou puseu inflaționist •

S-ar zice că n-au nici o legătură. Doar aparent...

Primerul fapt. Una din modificările "vizibile" antrenate de venirea unui nou secretar de stat la Departamentul Informațiilor - se spune un apropiat al d-lui Văcăroiu - este aceea că normalea revistă silnică a presei întocmită pentru staff-ul guvernamental nu mai începe cu deasăvârurile-bombă sau comentariile din cotidienele de mare tiraj, ci cu aprecierile din Dimineața, după care celelalte ziară și reviste urmează într-o ierarhizare politică pe care probabil nici ele însă nu ar dori-o publică. Nu trebuie să ghicesti că de folositore poate fi membrilor executivului o asemenea informare, în care, izbiți de gratulatiile dintr-o publicație de 5-6 mii de exemplare, poate nici nu mai apucă să afle de sesizările, criticele și, de ce nu, contestările dintr-o altă de 500-600 mii de exemplare. Cât despre imaginea pe care și-o pot forma asupra realităților, aceasta este similară cu cea pe care o permiteau despre România sintezelor din presa mondială, elaborate pe vremea lui Ceaușescu, din care lipseau cu desăvârșire relatările din marile publicații internaționale, locul lor fiind luate de trimiterile la publicații meteorice, fantomă sau chiar inexistente.

Plătește statul-patron impozite?

Al doilea fapt. După dezbateri maraton, Parlamentul a adoptat bugetul pe 1993. Judecind după amendamentele intervenite, s-ar putea spune că discuțiile au fost inutile, căci textul final este cam asezați cu proiectul înaintat de executiv. Din păcate, pronosticul nostru s-a adeverit. Criticile s-au axat nu pe probleme de fond, ci pe unele marginale, parlamentarii muscind din nădejde luptei pe cifre și devenind astfel o pradă ușoară, intruții cifrelor într-un buget nu prea pot fi schimbate. Orice încercare de acest fel face ca buba să spargă în altă parte. În schimb, n-am prea auxit ca vreun parlamentar să fi contestat faptul că produsul intern brut, pe de o parte, și cheltuielile și veniturile bugetare, pe de altă parte, erau estimate pe baza unor rate de inflație complet diferite, ceea ce arunca totul într-un context fals. De ce executivul a recurs la o asemenea neperioză formulă ar fi constituit într-adevăr obiect de interpelare. De asemenea, nu știu să se fi insistat că de către asupra problemei cruciale a contului final al statului-patron pe anul anterior și a proiecției acesteia pe anul în curs. Este de intenție de ce corisferii PSN (Roman) n-au făcut-o. El au fost cel care au promovat legea autonomiei gestionare a întreprinderilor cu capital de stat, prin care statul-patron a fost decuplat de statul-autoritate publică. Si exact ei au fost primii care, după decuplare, înțind să se dezbatere bugetul (ce este al statului-autoritate publică sau statului-agent fiscal) au uitat să prezinte și ce se mai întimplă cu statul-patron: ce vinzări mai realizează, căci cheltuiu, dacă mai înregistra sau nu profituri, cum cite impozite mai plătește statul-agent fiscal și cum că bugetul era nevoie cu banul public să intrețină statul-patron. Guvernele ce au venit după aceea, cu o transparență mai

mare sau mai mică, au facut și ele uitaț în mod sistematic contul statului-patron (a cărui prezentare, se spune, ar cădea în sarcina Fondului Proprietății de Stat și nu a executivului), infiltrând însă problemele statului-patron în bugetele înaintate spre aprobarea legislativului. Executivul actual n-a făcut excepție, deși pretensionii de a dobîndi de la acesta informații despre statul-patron nu am putea avea decât mai mari, întrucât tocmai el vorbește mai abitit de implementarea guvernului, ca reprezentant al proprietarului, în deciziile privind soarta întreprinderilor de stat, rezervând într-un fel FPS-ului, contrar legilor în vigoare, un rol marginal, dacă nu chiar de simplă marionetă. De mirare este însă că ceilalți membri ai Opoziției - aceia care au fost tot timpul în opoziție - nu au ridicat aceste probleme. Chiar dacă - aproape sigur - n-ar fi obținut vreo informație, ar fi atrasă însă atenția cu un aspect strict concret asupra faptului fundamental că, dacă bugetul actual arată cum arată, totul se datorează statului-patron și evidentului - deși ascunsă măsurării - falimentului acestuia. Mai ales că solicitarea informativă asupra statului-patron ar fi putut fi pretinsă în numele unor absolutilor. Îndreptățile comunicări din partea statului-agent fiscal despre ponderea impozitelor colectate de la sectorul de stat în totalul impozitelor pe profit, care, în comparație cu ponderea sectorului respectiv în ansamblul capitalului social, ar fi scos fără echivoc în evidență dezastrul material și financiar din cadrul acestuia.

Au dreptate Vadim, Păunescu, Everac?

Al treilea fapt. Din surse demne de încredere am aflat că un mare combinat siderurgic - nu-i spun numele pentru a nu-i "strica prețul" în fața investitorilor străini, care, desigur, se îmbulzește să nu-i răpească, nesăposi cum sănt, pe mai nimic, norocul fiind doar acela că nu ne vindem tara - a încheiat 1992 cu pierderi de ordinul miliardelor de lei (din motivele anterioare menționate nu precizez cite). Nici nu contează că nu despărțește asta este vorba. Stupeifiant este că pierderile ar fi fost duble dacă, "de la minister", nu i-să ar fi permis combinatului, de la un moment dat anul trecut, să exporte! Este cazul să vă țineți bine pe seau! Exportind o parte mai semnificativă din producție, combinatul, prin incasările obținute convertite în lei, a reușit să reducă pierderile care astfel ar fi fost copleșitoare. Te poți pur și simplu repezi să spui: au dreptate Vadim, Păunescu, Everac? O clică de trădători de neam și țară, împreună, desigur, cu Fondul Monetar Internațional și cu imperialismul occidental, vor să pună pe butuci minunata industrie românească. În frunte cu ei "navă amiral" - siderurgia. Cu atât mai mult că - poți rămâne perplex - pierderile la intern sunt datorate faptului că, tot "de la minister" citire, combinatul este obligat să vindă celor peste o mie de clienti autohtoni la prețuri sub costuri! Ce mai, domnule, complot interno-internațional în toată regula!

Aflind însă că - făcând societatea direct în dolari, la prețurile mondiale atât

ale intrărilor (materii prime și energie provenind în proporție de peste 80% din import), că și ale ieșirilor - nici un produs siderurgic exportat nu are aport valutar net, devii cu totul năuc. Răsuță să nu mai înțelegi nimic. Simți că este vorba de o aiureală, dar nu știi de unde să apuci. Mai ales că logica nu lasă loc de dubii în ce privește competitivitatea produselor siderurgice românești. Ele sunt rezultatul, cel puțin în cazul combinației în cauză, al unor tehnologii de la începutul anilor 70, peste care nu a trecut absolut nici o modernizare. Ne aflăm cu aproape un sfert de secol mai tîrziu și, între timp, toate marile siderurgii din lume au fost schimbate radical. Singurul atu românesc ar fi ieftinirea relativă a forței de muncă. Dar costurile cu salariile reprezintă doar 2% în totalul costurilor, ceea ce face avantajul comparativ complet nesemnificativ. Prin excelentă energo-intensivă, produsele siderurgice au o competitivitate determinată aproape exclusiv de tehnologie, capitol la care siderurgia românească stă prost.

Îțe încurcate deliberat

Atunci cum are totușii loc o redresare prin export? Analizezi costurile în lei și lucrurile încep să se desculcească. Decontarea în lei a intrărilor de energie și materii prime nu este clară. Majoritatea acestora - nu spunem că! - este obținută din strâinătate în sistem "barter", adică prin troc de mărfuri, dar nu se schimb cu produse siderurgice, ci cu cele ale unor dintre clienții români ai combinatului. Nimic rău în asta! Numai că decontarea în lei nu prea este în regulă cerută de reglementările în vigoare. Aliniere la prețurile mondiale ale energiei nu există, paradoxal îndeosebi în cazul gazelor naturale, cea mai nobilă resursă, pentru care folosința strict energetică este aproape o crimină, mai ales dacă este încurajată prin prețuri mici, mai avantajoase pentru consumator decât utilizarea unor resurse inferioare, adică tocmai invers decât ar trebui. Totodată, cursul de schimb nu este respectat, intrările fiind evidențiate la cursuri existente cu luni în urmă; nici nu trebuie să ne mirăm atunci că un export decontat la cursul curent arată o profitabilitate. Desigur aparentă, mai precis falsă.

Ințelegem astfel nu numai de ce combinatul nu este foarte încurajat să exporte, ci și motivul pentru care își cere să-livreze clienților interni la prețuri sub costuri. O întreagă industrie construcțoare de mașini - cu multe întreprinderi - care nu se știe dacă sunt viabile sau nu - este sprijinită prin aprovizionare la prețuri sub cele reale spre a supraviețui. De fapt însă, combinatul însuși este ajutat să existe, asigurându-i-se plată pentru taglele și tablele pe care le produce, căci nu este cert că, la prețuri reale, beneficiarii din aval și-ar mai păstra furnizorul și nu ar apela, chiar dacă în "barter" direct, la furnizorii externi. Multi utilizatori de neferoase au și făcut-o, având în vedere că neferoasele românești,exploatare din zăcămintele extrem de sărate, și deci nerentabile, au ajuns pe deplin firesc să-și evidențieze costurile de 8-10 ori mai mari decât cele de pe piata mondială. Aici lucrurile sunt măcar clare. Pentru a nu se închide minele de neferoase trebuie fie subvenționată exploatarea, fie susținut prețul de livrare către beneficiari. Încurcătura înțintă în siderurgie nu poate însă ocoli necesitatea acoperirii aceleiași lipse de competitivitate. Piata siderurgică mondială este suprasaturată și nu doar cu tablă "obișnuită", ci cu folosințe speciale. Ori ai în spate o tehnologie modernă, ori, ca să vinzi, n-o pot face decât sub costuri! Cineva trebuie să suporte diferența. Oricum, nu poate fi vorba de clientul extern, care în nici un caz nu va accepta având la dispoziție zeci de alternative.

Spre dezamăgirea d-lor Vadim, Păunescu și Everac există cineva care nu că doresc să demoleze minunata siderurgie românească, ci, dimpotrivă, vrea să o salveze, ceea ce ar fi chiar lăudabil dacă n-ar face-o prin vechile metode ale încercării de mascare a realității și de furare a proprietății. Căci păcălită nu este decât populația, ceea ce în ultimă instanță achită, prin bugetul public, costul întregii operațiuni. Este un gen de operațiune la care speră să se fi renunțat, după ce fusese arhiuzitată în regimul comunist, cu paroxismul atins în cazul agriculturii. Prin valorizarea produselor agricole la prețuri impus ridicol de mici, biată agricultură apără subvenționată de către o industrie pe care de fapt o întreține și, culmea sadis-

mului, din căiva în căiva an, falsele datorii ale sectorului agricol erau șters. Într-un gest de mărinime și supremă grija a conducerii de partid și de stat față de soarta acestui sector, despre care se îndrăznea să se pretinde că este de bază pentru economia națională.

O confuzie nocivă

"Legătura" dintre cele trei fapte menționate are un nume precis: confuzia. Și anume, confuzia deliberat întreținută, cu scopuri exclusiv politice și total contraproductivă din punct de vedere economic. Primele două fapte exprimă partea mai puțin nocivă și oricum rezolvabilă a acestei metehne, într-adevăr comuniste, de a ascunde adevărul. Implicata insidioasă este doar aceea că guvernării riscă - aşa cum s-a petrecut atât de pregnant în trecut - să credă ei însă că lucrurile stau mai bine decât sunt în realitate. Al treilea fapt este însă dramatic. Este vorba de manevra diversionistă de a încurca lucrurile astfel încât nici măcar dorința de a le face transparente să nu poată fi folosită. Aici a fost relevat un caz. Există însă alte sute. Să dacă cineva - să zicem un sus-pus - ar dori într-adevăr să afle realitatea, tot n-ar reuși. Calitativ este clar și posibil. Orice încercare de a-i da însă o expresie cantică, măsurabilă, esuează din cauza incicelii. Așadar, știindu-se că - nu contează numele - combinatul X este neprofitabil, eforturi, demne de o cauză mai bună, să fie făcute pentru a ascunde acest lucru, punindu-l să nu exporte spre a nu se vedea cumva lipsa de rentabilitate, și, dimpotrivă, obligându-l, după ce își au subvenționat camuflat intrările, să vîndă sub costuri, ca și cum pagăba ar fi din cauza altora. Subvenții mascate la intrare pentru penalizări la ieșire - îată, să recunoaștem, o găseală în practica mondială. Unică, pentru că nimici nu caută cu atită îndărădnicie să ascundă realitatea. Normal ar fi ca, din contră, toate țările să fie desculcite, să se folosească, atât la intrare ca și la ieșire, prețurile mondiale și cursurile de schimb curente - la ce bun au mai fost introduse dacă nu sunt utilizate! - tocmai pentru a se afla realitatea,oricăt de crudă ar fi.

Cui folosește mascarea realității?

Nici un om responsabil din această țară nu poate pretinde că, în spate sau în alte atitea similare, combinatul să fie închiș de pe o zi pe alta, căci, înainte de orice, este vorba de oameni, de viață unor orase. Dar a afla adevărul este unică posibilitate de a face apoi ceva pentru soluționare. În confuzie sau dimpotrivă în clar, falimentul tot există și el este suportat tot de populație, căci aceasta alimentează bugetul statului. Cunoașterea exactă a destinației banului public este obligatorie. Acesta poate fi folosit inclusiv la întreținerea unor colosi neviabili. Dar în clar și nu pe ascunzătoare. Pentru că în clar se face primul pas spre restructurarea indispensabilă, care desigur nu poate fi întreprinsă decât treptat, pe parcursul probabil al mai multor ani, în paralel cu crearea altor locuri de muncă. În confuzie însă, nu se poate întreprinde nimic.

Dacă situația arătată este cea existentă în industria românească, se poate spune, cu toată părerea de rău, d-lui ministru Negrițoiu - alții singurul din guvern care vorbește despre aceste probleme - că nu este de crezut că a depistat (sau că ar avea șansă, să depisteze) ceea ce dinsul și programul pe care îl păstorit numesc "întreprinderile cu probleme". Și, cu atit mai puțin, că ar urma să existe vreo perspectivă de a soluționa cum se cuvine soarta acestora (așa cum s-a exprimat "de la caz la caz"), folosind investiții publice dacă sunt șansă de reabilitare, subvenții publice în clar dacă nu există asemenea șansă dar activitățile se dovedesc absolut necesare sau lichidind pur și simplu acolo unde nu este nimic altceva de făcut. Și nu va reuși pentru că, în confuzie, reforma este imposibilă. Făcăt de eforturile actualului guvern de a se scăpa de inflație prin retragerea subvențiilor la produse și servicii de consum, în principiu ultimul mare val de creștere a prețurilor, măsură care, stie toată lumea, a presupus înfruntarea atitor probleme și reacții sociale. Eforturi inutile dacă nu va exista măcar un început în restructurarea segmentului neviabil al industriei, cauza structurală a inflației românești. Căci, fără acest început de restructurare, ne vom trezi, în numai cîteva luni, cu un nou puseu inflaționist gițitor.

Socuri și crize

o carte de STELIAN TĂNASE

În ziua de 28 aprilie a.c., ora 18, în fosta sală ARLUS, avut loc lansarea cărții lui Stelian Tanase, "Socuri și crize" (cuprinzînd articole din "22", "România literară", "Acum" s.a.), publicată de Editura STAFF. Prezentarea a fost făcută de Alexandru Paleologu.

Au participat personalități ale vieții culturale și politice: Nicolae Manolescu, Andrei Pippidi, Dan Grigore, Alin Teodorescu, Călin Anastasiu, Caius Traian Dragomir s.a.

A• V• A• N• G• A• R• D• A

În cadrul amplei expoziții "București, anii '20-'30: între avant-gardă și modernism", care este deschisă la Teatrul Național între 15 aprilie și 25 mai, vor mai avea loc următoarele manifestări culturale:

5 mai, ora 18: "Metoda inimă în călduri", adaptare după Tristan Tzara, regia Dan Victor.

8 mai, ora 18: Fundația "Europa - Aici" (lansare), Theatrum Mundi prezintă "Istoria Ieroglifică", adaptare după Dimitrie Cantemir, regia Costas Dumitrescu.

9 mai, ora 18: video-document "house-pARTy": acțiuni și instalații realizate în 1987 și 1988 de Wanda Mihuleac, Decebal Scriba, Dan Mihălțianu, Călin Dan, Teodor Graur, Josif Kiraly, Andrei Oișteanu, Dan Stanciu, Nadina Scriba.

13 mai, ora 18: "Metoda inimă în călduri", adaptare după Tristan Tzara, regia Dan Victor.

14 mai, ora 18: spectacolul "Dialoguri Urmuz" (sălile de expoziție), adaptare și regie: Cătălina Buzoianu, cu Dan Puric și trupa de marionete a teatrului Tânărăcă.

15 mai, ora 18: "Compania de dans contemporan", direcția artistică: Adina Cezar, muzica Dan Dediu.

20-21 mai, ora 18: Theatrum Mundi prezintă "Teatrul decompus", adaptare după Matei Vișniec, regia Cătălina Buzoianu.

IN MEMORIAM ANA MARIA BOARIU

Vineri 25 aprilie 1935 s-a sinucis la Cluj, pradă unei crize depresive (în condiții care amintea în mod tulburător o povestire din ultimul său volum), scriitoarea Ana Maria Boariu.

S-a născut la 26 decembrie 1940 la Roma, de unde mama ei, după divorțul de N. Caranica, s-a întors cu cei trei copii în țară, unde o așteptau timpuri grele. Ana Maria Boariu a beneficiat de îndrumările și prietenia distinselor traducătoare Eta Boariu, sora tatălui ei, care i-a deschis gustul pentru cultura. A fost căsătorită un timp cu istoricul literar Sergiu Pavel Dan, fiul prozatorului Pavel Dan. Din 1970 a publicat articole și povestiri în "Steaua" și "Tribuna". Redactor la editura "Dacia". A publicat volume de proză scurtă ("Orele condeilului" - 1990, "Cealaltă planetă" - 1991), ediții critice ("Dinu Pillat. Moarte cotidiană", "Costache Negruzzi, noi epistole către prieteni"). Aceste povestiri și nuvele (scrisă Ana Maria Boariu pe coperta ultimului său volum), unele cenzurate, altele pur și simplu nici măcar încredințate tiparului, foarte puține apărute prin reviste, sint rodul unei mari singurăți care se vrea fertiliă. Scrisul este o lungă oră de singurătate. Dar depinde ce rugăciune spui în această oră..."

Camera Deputaților despre casele naționalizate

Camera Deputaților a reluat, săptămâna trecută, dezbaterea referitoare la situația caselor naționalizate, prin reexaminarea alin. 1, art. 2 și a art. 5 din Legea privind măsurile premergătoare reglementării situației juridice a imobilelor trecute abuziv în proprietatea statului după 23 august 1944. Art. 2, alin. 1 interzice agenților economici să înstrâneze imobilele naționalizate, precum și demolarea sau schimbarea destinației acestora. Art. 5 prevede suspendarea din oficiu a judecării proceselor având ca obiect bunurile trecute în proprietatea statului după 1944. Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra neconstituționalității celor două prevederi, deputații urmând să decidă prin vot respingerea sau menținerea sentinței Curții Constituționale. Parlamentarii opoziției au pledat pentru eliminarea definitivă a art. 5 din lege, arătând că este anticonstituțional, el permitând amestecul legislativului în deciziile judecătoarești. FDSN, PRM și PSM au susținut menținerea art. 5 în corpul legii, arătându-se indeciși în privința art. 2. În final, după o dezbatere prelungită, vociferări și intervenții strângăce ale președintelui comisiei juridice, deputații au decis, prin vot, respingerea art. 5, care pentru a fi admis necesită votul a 2/3 din numărul total de deputați și adoptarea alin. 1, art. 2.

Parlamentarii din opoziție s-au arătat mulțumiți de rezultatul votului, calificat de unii dintre ei drept "o victorie asupra FDSN". Reprezentanții PUNR au votat, de această dată, alături de opoziție. (RALUCA STROE BRUMARIU)

SERVICIILE CULTURALE ALE AMBASADEI FRANȚEI

împreună cu

FUNDATIA SOROS-ROMÂNIA

anunță programul de burse pentru:

"PENSIONNAIRE ROUMAIN DES ECOLES NORMALES SUPERIEURES FRANÇAISES"

Acum concurs se adresează celor mai buni studenți ai Universităților românești, care sunt în anul trei sau patru de studiu. Zece locuri sunt oferite pentru a urma doi ani de studiu în Franța în Școlile Normale Superioare din Paris, Fontenay-Saint Cloud, Cachan sau Lyon. Va fi asigurat un echilibru ca număr între participanții din științe umaniste și cei din științe exakte.

În cadrul programului este inclusă participarea candidaților la școlile de vară organizate în România în fiecare an. La terminarea celor doi ani de studiu absolvenții se vor întoarce în țară pentru a participa la refacerea învățămîntului universitar la nivel internațional.

Pentru selecție vor fi acceptați numai candidați excepcionali. Se va acorda o atenție particulară candidaților care au fost laureați ai Olimpiadelor naționale și internaționale.

Admiterea se va face pe baza dosarelor prezentate și pe baza unui examen oral care va fi organizat la București spre sfîrșitul lunii iunie.

Începerea cursurilor – septembrie 1993.

Dosarele de înscriere și informații suplimentare puteți obține de la sediile Fundației SOROS, de la Serviciile Culturale ale Ambasadei Franței sau de la Centrele Culturale Franceze din Cluj, Iași și Timișoara.

Data limită de depunere a dosarelor este 14 mai 1993 la București

DECLARAȚIE APEL

1. Ceream președintelui Republicii și Guvernului României să părăsească de urgență actuala lor poziție de rigiditate, manipulare și neadevăr și să deschidă un dialog real și sincer cu sindicatele, făcând dovada flexibilității necesare dezamorsării conflictelor sociale și evitării grevei generale.

2. Considerăm că actualul impas a fost determinat de rigiditatea și nesinceritatea Guvernului în negocieri, de duplicitatea Președintelui și în special în politica economică greșită a actualei puteri, susținută parlamentar de FDSN, PUNR, PRM și PSM, care a condus la stagnarea reformei, compromiterea privatizării, încurajarea celor ce nu produc și săracirea celor ce produc, minimalizarea motivării muncii, încurajarea autonomiei locale, creșterea aparatului burocratic-administrativ și neasigurarea unei protecții sociale autentice.

3. Salutăm declaratiile confederatiilor sindicale care reafirmă sprijinul lor pentru continuarea reformei și subliniază faptul că actualele revendicări nu sunt îndreptate împotriva acesteia, ci împotriva vizează și accelerarea procesului de democratizare economică și politică a țării.

4. În măsură în care tensiunile sociale vor evoluă spre o grevă generală, cu toate consecințele ei economice grave, situație pe care partidele opozitiei parlamentare au anticipat-o. În recenta încercare de a supune Guvernul unei moțiuni de cenzură, apreciem că întreaga răspundere va reveni guvernărilor, respectiv executivului și partidelor ce îl susțin în Parlament.

Frontul Salvării Naționale, Partidul Național Tânăresc Creștin Democrat, Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, Partidul Liberal, Partidul Alianței Civice, Partidul Social-Democrat Român, Partidul Ecologist Român

În iunie se va discuta admiterea României în Consiliul European

Luni 3 mai, ora 11, a avut loc conferința de presă săptămânală a PNTCD. Au răspuns întrebările ziaristilor d-nii: Corneliu Coposu, Mircea Ciumara, Ion Diaconescu, Valentin Gabrielescu.

Principalele puncte atinse: revendicările sindicatelor și apogeata grevă, seminarul de la Brașov și vizita la Paris a d-lui Gabrielescu. Dl. Valentin Gabrielescu, prezent la Paris cu prilejul intrările Adunării Parlamentare a Consiliului European, a precizat că admiterea României se va discuta, probabil, la sfârșitul lunii iunie.

Referitor la ridicarea subvențiilor, d-nii Corneliu Coposu și Mircea Ciumara au declarat că PNTCD este de acord cu aplicarea fazei de liberalizare, dar acuză guvernul că n-a pregătit suficientă opiniune publică. Dl. Coposu a adăugat că CDR are o alternativă mai bună, precizind că declaratia d-lui Emil Constantinescu cu privire la greve reprezintă o opinie strict personală și a reamintit presei că Opoziția va emite un comunicat oficial pe acestă temă. (R.C. GEORGESCU)

Conferința de presă a d-lui Emil Constantinescu

Martă 4 martie a.c., la sediul Asociației "21 Decembrie", dl. Emil Constantinescu, președinte al CDR, a ținut o conferință de presă în care s-a referit la recenta vizită întrreprinsă în Finlăndă; principalele probleme abordate: Consiliul European, poziția României față de conflictul din Iugoslavia, poziția României privind Republica Moldova. Printre personalitățile prezente s-au numărat președintele Parlamentului, ministrul de Externe, reprezentanții principalelor partide parlamentare.

Referindu-se la o declarație care i-a fost atribuită, în sensul că nu este de acord cu declararea grevei, președintele CDR a precizat că aceasta nu este reală.

Dl. Emil Constantinescu a citit Declarația CDR datată 4 mai 1993 cu privire la conflictul Guvern-sindicate. (R.C. GEORGESCU)

TRIPARTITISM ȘI DIALOG SOCIAL ÎN ROMÂNIA

Sinaia, 30.04-1.05. a.c.,
atelier internațional

Printre invitați s-au numărat reprezentanți ai Comunității Economice Europene, ai sindicatelor, patronatului, guvernului, membri sau lideri ai unor formațiuni neguvernamentale, reprezentând societatea civilă.

Lucrările au fost deschise printr-un discurs rostit de dl. Napoleon Pop, care a precizat că un pas important pentru implementarea instrumentelor statutare ale programului PHARE II constituie înființarea Secretariatului Permanent Tripartit.

COMUNICAT

Biroul Executiv Central al Frontului Democrat al Salvării Naționale, întrunit în seara zilei de 3 mai a.c., luând act de Declarația partidelor din opoziție Parlamentară, precizează următoarele:

1. Eliminarea subvențiilor de la unele produse și servicii constituie o etapă indispensabilă a continuării procesului de reformă, fiind preconizată de guvernele anterioare, iar punerea ei în aplicare a fost amânată în repetate rânduri. Tocmai de aceea Declarația partidelor din opoziție Parlamentară, elaborată și difuzată în chiar timpul desfășurării negocierilor dintre sindicate și Guvernul României, cu participarea primului-ministru, face dovada unei demagogii politice și a unei evidente încercări de a determina eșecul acestora;

2. Această fază a negocierilor urmează, în fapt, medierii realizate de Președintele României la solicitarea expresă a liderilor unor confederatii sindicale (...);

Declarația Apel a partidelor amintite pune în evidență caracterul duplicitar al politicii lor care în vorbe se pronunță pentru reformă iar în fapt stimulează acțiunile de subminare a acestora prin blocarea măsurilor preconizate de Guvern;

4. Încurajând și pe această cale pe unii lideri sindicali să recurgă la Greva generală, partidele semnatare ale Declarației Apel își asumă o mare și grea răspundere în fața națiunii pentru consecințele incalculabile ale unei asemenea aventuri politice;

5. FDSN – împărtășește pe deplin îngrijorarea cetățenilor în legătură cu eliminarea subvențiilor cu reperecursiuni asupra nivelului lor de trai. Tocmai de aceea FDSN a identificat, împreună cu Guvernul, la recenta reunire a Consiliului Național, noi posibilități de protecție socială și de corecție, într-un timp mai scurt, a efectelor eliminării subvențiilor. Totodată, FDSN a solicitat Guvernului să continue dialogul cu sindicatele pînă la valorificarea tuturor posibilităților;

6. Momentul prin care trece țara impune solidaritate națională, înțelepciune și maturitate politică pentru depășirea gravorilor dificultății economice și sociale inherente procesului de tranziție către economia de piață, dar provocate și de erorile guvernărilor Roman și Stoican.

7. Este convingerea fermă a FDSN – că soluționarea actualelor greutăți nu poate fi rezolvată prin grevă generală și acțiuni de stradă, ci numai prin efortul conjugal al factorilor politici și sociali interesati în reușita reformei și stabilizării politice a țării. Conștient de aceasta, FDSN face apel către toți membrii sindicali, către toți cetățenii care duc povara procesului de tranziție, să înțeleagă că suntem nevoiți să trecum printr-un moment greu dar inevitabil din care putem ieși cu bine nu oprind economia, ci făcând-o să funcționeze cât mai eficient și productiv.

Stimări concetăjeni, de înțelepciune, de atitudine și acțiunea dumneavoastră depind continuarea reformei și chiar soarta României!

**BIROUL EXECUTIV CENTRAL AL FRONTULUI DEMOCRAT AL SALVĂRII NAȚIONALE,
PREȘEDINTE Prof. univ. dr. Oliviu GHERMAN**

DECLARAȚIE

În legătură cu conflictul care opune tot mai evident Guvernul și confederatiile sindicale, CDR declară următoarele:

1. Acest conflict este rezultatul inevitabil al opțiunilor politice ale coaliției guvernamentale:

– absența unei voîntă politice consecutive și aplicarea ei limitată doar la măsurile pe care organismele internaționale le consideră indispensabile, fără coerentă și cu un ritm mereu perturbat de decizii demagogice de suprafață,

– refuzul de a reforma structural sectoare-cheie ale economiei,

au drept rezultat faptul că toate costurile reformei sunt suportate de cetățean.

2. Acesta este rezultatul concepției colectiviste a FDSN, după care individul trebuie mereu sacrificat intereselor statului (...).

3. În cursul ultimelor luni, s-a vădit cu prisosință incapacitatea factorilor de decizie de a renunța la evaluări fictive – cum ar fi "coșul zilnic" – și de a analiza în mod responsabil și lucid situația reală. Prin aceste fictiuni, care încearcă să mascheze adevărul unei reforme incomplete și în care țara este sacrificată în favoarea intereselor politice ale partidului de guvernămînt, starea de tensiune socială a fost agravată și mai mult.

4. Așa cum am arătat încă din campania electorală, există cercuri politice legate direct de partidul de guvernămînt și care sunt interesele în prelungirea stării de echivoc a economiei, de perpetuarea unui aparat central inutil și incompetent, de jocul între sectoare controlate de stat și elemente incomplete ale economiei de piață, generator de corupție și inavuțire personală pe spinarea cetățeanului de rind. (...).

5. Sindicatelor au dovedit o certă capacitate de evaluare corectă a intereselor majore ale țării, susținînd reforma și prin declaratia, și prin soluțiile pe care le propun. Refuzul unui dialog real din partea Puterii, atitudinea rigidă și lipsită de sinceritate dovedește lipsa unei disponibilități reale de negociere și o arroganță care sporește tensiunile momentului.

6. Înînd seama de toate considerente, CDR declară că întreaga răspundere pentru escaladarea stării conflictuale aparține Puterii. Această Putere, care a pretins că e singura garanță a păcii sociale, se dovedește încă o dată a fi principala autoare a stăriilor conflictuale din țară.

7. Guvernul va încerca, desigur, să facă astfel încât această răspundere să cadă pe umerii sindicatelor sau ai Opoziției. Credîtu unor asemenea manevre s-a epuizat, și este evident pentru oricine că Puterea trebuie să-și asume consecințele propriilor sale opțiuni. De parte de a-și respecta angajamentul politic pe temeiul căruia a fost ales, FDSN și aliații săi acționează ca exponent al unui grup de interese, împotriva interesului național, și trebuie să răspundă pentru aceasta.

**Președinte CDR
EMIL CONSTANTINESCU**

**"UN VIITOR PENTRU ROMÂNIA",
PARTID POLITIC?**

Vladimir Pasti, unul dintre liderii grupului "Un viitor pentru România", declară într-un interviu că grupul intenționează să se constituie în partid politic, nu însă prea curînd. Dl. Pasti mai afirmă, în susținerea declaratiei sale, că intenționează să apropie de grup oameni politici din toate partidele, menționînd în acest sens pe dl. Stelian Tanase, recent demisionat din conducerea Partidului Alianței Civice, care "este în relație cu noi". Potrivit sursei, "Un viitor pentru România" intenționează să se constituie într-un partid de centru, nereprezentat aproape deloc pe eschierul politic, transformarea grupului în partid urmînd a se face la momentul oportun. Dl. Pasti afirmă de asemenea că în primăvara lui 1992 (momentul scindării Frontului Salvării Naționale) a fost solicitat să încorporeze grupul în Frontul Democrat al Salvării Naționale, propunere care a fost refuzată.

(Știre preluată din
Cronica Română / 24-25 aprilie 1993)

NICOLAE MANOLESCU

Un grup de presiune voia să mă reducă la un rol onorific

• n-am luat nici o singură decizie fără să consult Comitetul Național sau Colegiul Executiv • doar 6 din cei 16 semnatari erau la curent cu fondul acuzațiilor • e o copilărie să credă cineva că puteam să-mi depun candidatura la președinția ţării fără a consulta Comitetul Național • inițiatorii mi-au cerut să nu prezint scrisoarea în Comitetul Național • în locul argumentelor și dovezilor au folosit provocarea, insinuarea și calomnia • semnatarii scrisorii au format un grup de presiune în interiorul conducerii PAC, care voia să mă reducă la un rol onorific • prostul mers al lucrurilor în PAC ar putea avea și alte cauze decit faptul că președintele refuză să-și comunique telefonul privat • o demisie nu se discută, e un drept al fiecărui • PAC ar putea deveni un partid de care să se țină seama •

La capătul acestui îndeajuns de lung excurs, ale cărui linii principale au fost aprobată de Consiliul Național în ședința sa de martie 20 aprilie, aş vrea să pot spune cîteva lucruri liniștitore referitor la perspectivele PAC. Din nefericire, perioada imediat anterioară Congresului numai liniștită n-a fost. Întregul nostru partid a fost agitat de anumite tensiuni existente la virf, care au condus, cu mai puțin de o lună înainte de Congres, la patru demisiile din CN și din Colegiul Executiv ale partidului. Mai mult: o vehemantă campanie de presă din partea demisionarilor a amplificat starea de confort psihic și moral a majorității membrilor. Vă sunt dator cîteva lămuriri. Deși vă promit că voi încerca să prezint lucrurile cu obiectivitate, ținându-mă că mai aproape de fapte și diminuind pe cît posibil rolul ipotezelor, nu am dreptul să vă ascund că aceste lămuriri reprezintă opinia personală a președintelui PAC și nicidecum a CN în întregul lui.

Așadar, la sfîrșitul lui martie, în chiar ziua discursului pe care l-am rostit în Parlament pe tema moțiunii de cenzură, din inițiativa d-lor Stelian Tănase și Dan Grigore, la care s-a asociat și dl. Al. Popovici, s-au cules semnatari pe o scrisoare care îmi era adresată. Semnatările sunt, cu două excepții, ale parlamentarilor. 11 dintre semnatari sunt deputați. Indic aceste detalii fiindcă ele nu mi se par întâmplătoare. Dl. Tănase a cules în primul rînd adeziuni de la membrii grupului parlamentar din Cameră, pe care-l conduce, la care s-au adăugat semnatările a 2 neparlamentari – d-na Gabriela Popescu, pe care, la solicitarea mea, CN o înlocuise cu puțin timp înainte din funcția de șef al departamentului organizatoric, și dl. Dan Grigore, cu care avusesem un conflict complet cara-

ghios, din punctul meu de vedere, cind am refuzat să-i dau numărul telefonului meu personal, ceea ce i-a lezat, se pare, orgolul. Încă o precizare: doar 6 dintre cei 16 semnatari erau la curent cu fondul majorității acuzațiilor continute în scrisoare. 10 au intrat în PAC, ori în conduceră lui, după consumarea faptelor. Cu toate acestea, au semnat-o. Ideea lor, sugerată abil de dl. Stelian Tănase, a fost că scrisoarea urmărește pur și simplu să elucideze cîteva lucruri, să creeze o atmosferă de dezbatere a problemelor în PAC. Si iată acum fondul. Nimeni nu i-a impiedicat pe semnatari sau pe alți membri ai PAC să discute cu mine diferențele probleme care se iveau. Am ținut ședințe de CE și de CN cu multă regularitate, ca în nici un alt partid. N-am luat personal nici o singură decizie, fără să consult CN ori CE. Este o copilărie să credă cineva, de exemplu, că eu puteam, cum se spune în scrisoare, să-mi depun candidatura la președinția ţării fără a consulta CN. Cind, în CN, în care eu am citit scrisoarea, s-a ridicat această chestiune, cei mai mulți dintre participanți la ședință în care am cerut avizul pentru candidatură și-au amintit corect împrejurarea. Revin la scrisoare: alegerea unui asemenea mod de a fi provocat la discuție mi se pare, deci, să nu îl izvoră dintr-o reală necesitate, ci din dorință unora de a mă pune în dificultate cu orice pret. Inițiatorii mi-au cerut expres să nu prezint scrisoarea în CN. De ce? Nu era acesta singurul organ ales capabil să o discute? Am citit-o în CN și am prezentat, cu acea ocazie, un răspuns, tot scris. Ceea ce vă spun astăzi nu diferă esențial de scrisoarea mea de răspuns. Trei sunt aspectele principale și la care mă voi referi mai departe. Unul este felul în care inițiatorii au crezut că se pot folosi de libertatea lor de opinie și de acțiune în partid: stringerea de semnaturi pe un text acuzator la adresa președintelui partidului. Am spus și repet că prefer să mă retrag din președinție, dar un asemenea procedeu nu pot accepta. El are ceea ceva clandestin și urit. Simulează că o anume majoritate și în dezacord cu președintele. Să, mai alea, așează în locul argumentelor și dovezilor provocarea, insinuarea și chiar calomnia. Dovadă chiar faptul că unii dintre semnatari mi-au declarat apoi că nu cunoșteau conținutul scrisorii. Al doilea aspect: precaritatea sau falsitatea acuzațiilor din scrisoare. Semnatarii se plingeau, între altele, că nu-mi cunosc numărul personal de telefon. Să recunoaștem că este o explicație foarte solidă cind vrei să acuza pe cineva că se face vinovat de declinul unui partid. Eram acuzat și că incurajează un grup de presiune în CN, format din oameni care-mi cintă în strună și care-i atacă pe aceia care, în PAC, nu fac același lucru. Mă simt dator să spun Congresului că un astfel de grup nu există și n-a existat vreodată. Mai mult: că acuzația este atât

de necinstită, cu cît vine din partea unor oameni – și mă refer la inițiatorii scrisorii, deja amintiți, și, în plus, la d-nii Al. Popovici, E. Tocaci și la d-na Gabriela Popescu – care au format cu adevărat în interiorul conducerii PAC un grup de presiune, îndreptându-i acțiunile contra mea, ca președinte, și contra CN, ales în Congresul de la 1 august 1991. Aceasta este al treilea aspect pe care l-am menționat și care mi se pare important. O spun acum pentru că toată lumeni să știe: am fost de la o vreme supus presiunilor acestui grup care, dinca nu-și închipuia, probabil, că mă poate înflătu, avea speranță că mă poate marginaliza și reduce, eventual, la un rol onorific. Dl. Tănase și dl. Popovici au încercat mai demult să mă determine să acceptă a conduce partidul împreună cu ei, hotărind în 3 sau 4 total și făcând din CN și CE marionete. Convocarea CN a fost rară și anumită perioadă cind, la solicitările mele repetitive, d-na Popescu ori dl. Tănase amintau, prin tot felul de motive, tinerea ședințelor CN. (...) CE a devenit foarte repede un bun instrument în mîna grupului care îl controla cam pe jumătate. Alegerea d-lui Tocaci în CN și CE, indată după venirea lui la PAC, s-a făcut, pentru întărirea grupului în CE, fără să fiu întrebă și într-o ședință ținută cind eu lipseam din țară. Înălțarea d-nei Popescu de la organizare, la cererea mea, cind am constatat că este cu mult mai puțin pricepută să organizeze partidul decit să-învățească pe unii membri contra altora și pe toți contra mea, a fost momentul în care grupul de presiune a devenit activ și necrutător. Au încercat să propună un proiect de statut – proiect pe care-l știu, cu centre de putere separate și cu mai mulți lideri – care să mă scoată practic din joc. Deodată, dl. Tănase și-a descoperit vocația democratică (de unde pînă atunci mă rugă să conducem în 3 sau 4) și a expediat, fără stirea CN și a mea, în filiale, acele principii politice de statut pe care de asemenea le cunoaște și în care se vede bine ce urmărește. Subconștientul îl dicta d-lui Tănase, desigur, fără voia lui, că orice subconștient care se respectă, să facă un statut în care șefii grupurilor parlamentare (întimplător, d-nii Tănase și Popovici), ajung în conduceră PAC, fără a mai fi votați de Congres, iar CN (adică tocmai oamenii aleși la Congres) e redus la rolul de consultant asigurându-i zicind științifici al partidului. Trec peste alte principii, cum ar fi autoproponerea, ca formă exclusivă de a deveni candidat, ca să precizez că dl. Tănase n-a intrunit pentru principiile sale nici măcar acordul CE, dar le-a trimis în filiale, și încă nesemnate de el, ca să pară documente oficiale ale conducerii. Cind și încercarea cu proiectul de statut a eşuat, căci eu am cerut ca proiectul să fie discutat în CN (odios pentru d-nii Tănase și Popovici), grupul a recurs la scrisoarea celor 16, speculând unele iritări ale celor mai tineri parlamentari contra membrilor neparlamentari din CN, insinuând unele lucruri despre mine ori promulgând chiar sprînjîn în cariera clitorii la acest Congres și după el. Cu astfel de metode, dl. Tănase a încercat și a obținut să fiu pus la zid. În naivitatea lor, să mă ierte, unii semnatari nu s-au gîndit nici o clipă că prostul mers al lucrurilor în PAC ar putea avea și alte cauze decit faptul că președintele lui refuză să-și comunique telefonul privat.

In stare condiții, am citit scrisoarea în CN, contrar rugămintilor insistente ale d-lui Tănase, care dorea o explicație între același 3-4 care formau grupul de presiune, considerind CN singurul organism ales capabil să decidă într-o asemenea situație, și am propus următorul lucru: să se analizeze acuzațiile ce mi se aduc și, dacă sunt găsite întemeiate, să mi se ceară demisia, pe care mi-o voi da pe loc; iar dacă se va hotărî că nu sunt întemeiate, să fie puști în discuție inițiatorii scrisorii și să li se ceară lor demisia. D-nii Stelian Tănase, Dan Grigore și E. Tocaci au demisionat, ca urmare a ședinței respective de CN. Dl. Călin Anastasiu a actualizat o demisie anterioară, la care promisese că va renunța dacă eu nu voi cîti scrisoarea în CN și ceilalți nu vor demisiona, la rîndul lor. Demisionarii (cu excepția d-lui Călin Anastasiu) au declarat o campanie virulentă de presă contra mea, a CN și chiar a PAC. Că eu sunt un dictator, comparabil cu Stalin și Hitler, după părerea d-lui Tocaci, treacă-meargă, dar că pot fi asa de autoritar fără ca totuși să mă implice în viața partidului, lucrînd capricios

PAC înainte s

și intermitent, aceasta sună de-a binelea a contradicție. Mai gravă decît faptul că am fost facut de dl. Tocaci gigolo politic (venind de la o persoană pentru căre PAC a fost o trambulină spre Parlament, în lipsa celei liberale, nu sint prea impresionat de observație) este afirmația d-lui Tănase că PAC a luat-o spre stînga socialistă după ce d-sa a demisionat. Așadar, nici n-au trecut două săptămîni de la demisia d-sale și PAC trage spre socialisti! Dl. Tănase își va fi închipuind că dacă nu s-ar fi aflat o vreme printre noi am fi fost acum cu totii în plasa PSM-ului d-lui Verdet. Astfel de declarații dovedesc un orgoliu peste măsură și o impulsivitate doctrinară care facut PAC mult rău, cind dl. Tănase era vicepreședinte, și care-i va face rău și pe viitor, dacă dl. Tănase va consacra articolele sale din Sfera politică fostului său partid. Nu știu ce să depline mai întîi: neadevarul declarărilor sau caracterul lor prejudiciabil pentru PAC. Dl. Tănase mai uită că n-a fost dat afară din vicepreședinte, ci că a demisionat. O demisie nu se discută. E un drept al fiecărui. Să apoi, dacă el nu este aici, faptul nu se explică prin vreo interdicție a CN, cum au crescut unele filiale, între care s-a remarcat din nou cea galăgană, ci prin aceea că demisia din CN l-a scos din rîndul persoanelor care aveau dreptul statutar de a participa la Congres, iar CN n-a dorit să-i acorde o invitație specială. Aici a fost un vot. Dl. Tănase e prea supărat pe noi ca să mai observe astfel de nuanțe. Firesc și explicabil! Că nu le observă unii lideri de filiale care trag de urechi CN în numele libertății de opinie este însă inexplicabil și nefiresc.

Aș dori să-mi îngăduiți, deși am cam abuzat de răbdarea dumneavoastră, să spun în final cîteva fraze despre ce va fi. Nu sunt Maftala și nu cred că cineva ne postează o prognostică exactă a timpului politic, în general, și al PAC-ului în special. Sunt totuși un om realist și cu destul optimism că să vă declar, fără să mă tem că voi fi contrazis, că PAC are posibilitatea să fie, în anii următori, un partid de care să se țină seama pe scenă politică românească. Depinde în primul rînd de noi. Depinde, mai întîi, de felul cum ne vom rezolva problemele interne. Eu nu cred în conciliere spectaculoase. Divortul e cîteodată obligatoriu. Sunt oameni care, în mod normal, nu mai au ce căuta în conduceră PAC. Aș vrea să înțelegeti limpede acest lucru, dacă nu doriți să perpetuăm confuzia. În al doilea rînd, viitorul PAC depinde de claritatea opțiunii lui politice din aceste zile.

Fragmente din Raportul prezentat la primul congres PAC

Nicolae Manolescu "Neregulile au mers de la 1 pînă la 28 de voturi (într-un singur caz). Va trebui constatat ce s-a întâmplat exact, pentru că aceste 28 de voturi au fost trecute celui care urma pe listă și care oricum nu a intrat în Comitetul Național. Deci este foarte posibil să fie vorba în acest caz de o schimbare de poziție. Dar ce a fost cu adevărat vor decide membrii Comitetului, care vor discuta cu membrii Comisiei de numărare a voturilor."

Nicolae Popescu "Cred că nu se poate vorbi despre o fraudă. Din cîte știu, a fost vorba despre o inversare între pozițiile 80 și 81. Mai degrabă, să spun că este vorba de o neglijență, pentru că, de pildă, dl. Stere Gulea, aflat pe poziția 4, deci cu un număr mare de voturi, a fost complet omis de pe listă."

Petru Litu "A fost o fraudă clară, pentru că de la mai mulți parlamentari care făceau parte din grupul de orientare civic-liberală au fost transferate voturi la persoane care făceau parte din gruparea pro-Manolescu. De la mine s-au luat cele mai multe voturi – 38; de la dl. Ghîșe – 20; de la alții cam tot 20. Neglijență a fost în cazul d-lui Stere Gulea, care a sărit de pe lista."

Ivan Ghîșe "A fost o fraudă. Ea a fost corectată și, prin urmare, am fost admis în Comitetul Național."

CĂLIN ANASTASIU

Fotografie din arhiva '22'

Haide să ne oprim aici, ca să nu iugoslavizăm PAC

dezgropată "securenă războiului". Scrisoarea de neîncredere față de președinte a fost doar o contralovitură la lovitura aceasta. Eu sunt de parere că președintele partidului ar fi putut stopa aceea mineriadă timișoreană, el spune că nu.

Raportul lui N. Manolescu vorbește însă despre o încercare de marginalizare a sa.

Nu. Asta nu este adevărat. Voi spune exact oferta directă care i s-a făcut lui Nicolae Manolescu în Comitetul Național, cind a apărut această scrisoare. I s-a explicat lui Manolescu că scrisoarea nu trebuie luată literal, că motivele invocate în ea sint, la urma urmelor, depăsite, și că ele au fost aruncate într-o situație de luptă. Propunerea a fost să nu ieşim în afară, pentru că mai departe totul explodează și intră într-un scenariu de escaladare a conflictului. Eu i-am spus textual lucrul asta:

"haide să ne oprim aici, ca să nu iugoslavizăm PAC". Să lămurim problemele care apăruseră în ultima vreme, legate de statut. În acea discuție de Comitet Director în care eram și în discuția imediat următoare în 3 (am reușit să-i opresc să stăm de vorbă pe Tânase și pe Manolescu, ceea ce nu mai reușisem de un an și jumătate, pentru că Manolescu a tot evitat lucrul acesta), i-am spus lui Manolescu atunci că vor fi aceste trei structuri: Senatul cu președintele lui, Comitetul Național cu președintele lui, Colegiul Executiv cu președintele lui. "Pe care dintre aceste funcții o vrei? Te sprijinim – i-am spus –, o iei, nu este problemă, nu există contracandidatură la ce vrei tu." "Sint la capătul puterilor, nimeni nu-ți contestă președinția, eu te propun la Congres, numai spune-mi ce vrei" – i-a spus Stelian Tânase, textual, lui Manolescu. Mergem pe această formulă de statut, e mai democratică, mai descentralizată, cu echilibrarea puterilor. Aceasta era formula care ni se părea nouă mai bună, nu piramidală și cu concentrarea puterii în mîna unui singur om. Nu e vorba de

Manolescu, el nu este omul să devină un dictator. Dar poate să vină altcineva care să se folosească de o structură formală, cum este statutul. "Deci mergem pe ideea aceasta: spune-ne pe care dintre aceste poziții o dorești. Asta a fost oferă făcută. Haide să oprim lucrurile aici, pentru că altfel distrugem PAC."

La care Manolescu a răspuns: "sau eu sau ei". Si nu cei 16 ci, din păcate, numai cei 3 (Stelian Tânase, Dan Grigore, Emil Tocaci) cu care el a avut conflicte personale directe. De ce a personalizat toată chestiunea? A urmat răspunsul lui Manolescu în Comitetul Național și demisiile celelalte. Stelian Tânase și-a motivat demisia prin solidarizarea cu mine. Tocaci a avut altă explicație... Dar ele au plecat de la acest puseu de intoleranță, pentru că nu puteau să ai altă părere decât unii membri din CN. Cum nu avem idoli, e normal să avem discuții, aceasta este proba unui partid.

Tot referitor la marginalizarea lui Manolescu, la începutul scrisorii scria: "subsemnatii care v-am susținut și înțelegem să vă sustinem în continuare vă suntem atenției cîteva probleme".

Părerea mea, expusă și în demisie, e că absolut totă condescerea este vinovată și nimeni nu și-a asumat riscul pentru acest efect al gestionării crizei. Numai eu mi-l-am asumat. Nimeni n-a mai zis: toți am greșit, puteam face și altfel. Toți au zis: ceilalți sint de vină, ceilalți sint grup de presiune, sau celalalt e dictator. Nimeni n-a spus: stai, domile, am fost 7 oameni în colegiu (sau 30 în CN), sub condescerea noastră s-a întipărit ce s-a întipărit. Nu e cazul să ne assumăm o responsabilitate? N-am auzit aşa ceva din partea nimănui.

Dece care era scopul scrisorii?

Să demonstreze că suntem într-un scenariu din care trebuie să ieşim, că nu mai putem rămâne pe poziție de luptă. Si s-a întipărit ce am prevăzut: cind este pe poziție de luptă, intervin tot felul de intermediari care alimentează cu munitie cele două tabere. Ele nu mai comunică, tot felul de calomnii, intrigi etc. umflă apele de o parte și de alta și apoi apele se revârsă. Si astă s-a întipărit. Lucrurile țuteau să fie discutate între 2, între 4, între 6.

Trebuia pe urmă discutat ce se întimplă cu partidul. Partidul nu e încă atât de tare cum își imaginează mulți din sala astă. Este slab. Nu avem încă experți, nu se lucrează profesional. Tânase, așa cum e el, măcar știe și încearcă să facă ceva în direcția asta. Mulți care au devenit foarte activi după ce au dispărut 2 ani de zile habar n-au avut de lucrurile astăzi și mă tem că nu se vor preocupă de ele nici în continuare. Si atunci vom rămâne ca o nacelă suspendată, fie că e vorba de CN, fie de grupul parlamentar, și sub noi nu vom avea nimic. O conducere de partid, ca și o conducere de armă, nu poate face treabă fără soldați și PAC rămâne un club de discuții.

Mai circulă un scenariu, că se va anunța formarea unui alt partid din gruparea voastră dacă nu azi, peste o lună.

Nu se va anunța formarea unui alt partid nici peste o lună.

Că acest grup demisionar va intra într-un guvern de coalitie după octombrie împreună cu disidenți FSN – precum Caius Dragomir – cu PNL-AT etc.

Este un scenariu sărac nici o acoperire în realitate acum. Problema lăsată să se înțeleagă înaintea plecării lui Iliescu la Bruxelles a fost ca aripa moderată din FDSN să formeze un guvern de coalitie cu toate (repet, cu toate) partidele din Convenție, ca să scape de povara alianței de stînga: o formulă de a obține ieșirea în față a aripii reformatoare de la FDSN, care avea nevoie de un sprinț din afară. A fost o formulă sugerată, care s-a discutat cu șefii de partide, nu cu conspiratorii Tânase-Anastasiu. Proiectul a căzut după ce Iliescu s-a întors călare pe cal, foarte bine înșeuat și stăpîn pe situație, de la Bruxelles.

In definiția partidului intră elemente importante din moțiunea civic-liberală, grupul parlamentar este autonom, și îl are pe Stelian Tânase în cap. Mi se pare că grupul demisionar nu are motive să fie nemulțumit.

Nu stiu motivele de nemulțumire ale celorlalți. Eu suntem nemulțumiti că am stricat mult imaginea partidului și iuteam să evităm acest lucru. PAC avea o firmă, singurul nostru capital, pentru că nu avem bani, internaționale politice, securitate în spate. N-avem nimic altceva – decât firma.

Nu e totuși o victorie că PAC nu s-a scindat?

Este o victorie, dar pentru acest grup de lideri.

25 aprilie 1993

Interviu realizat de GABRIELA ADAMEȘTEANU

Instantaneu din timpul Congresului:
**IOAN PAUN OTIMAN, VASILE POPOVICI,
VIRGIL FEIER și NICOLAE CONSTANTINESCU**

"Nu mi-am dat demisia și nici nu mi-o voi da"

Luni seara a fost ales Colegiul Executiv

La ședința Comitetului Național PAC de luni seara a fost ales Colegiul Executiv al partidului, alcătuit (pe lîngă Nicolae Manolescu și N. Taran) din Nicolae Constantinescu, St. Aug. Doinas, Oct. Bot, V. Popovici, Stere Gulea, Smaranda Enache, Dan Căpățină, Al. Popovici, E. Vasiliu, Gh. Gorun, I.P. Otiman, M. Ciobanu, Gh. Jovin. De asemenea, au fost stabilite, orientativ, noile departamente ale partidului și a fost desemnat un secretar executiv care se va ocupa, conform statutului, de coordonarea departamentelor, în persoana d-lui Dan Mereuță. Dl. Manolescu, pe care l-am întrebat, după încheierea ședinței, dacă s-a discutat și problema președintilor grupurilor parlamentare, a afirmat că această problemă nu a fost pusă în discuție, dezmintind și știrea privind demisia d-lor N. Constantinescu și G. Navon din partid. (R.S.B.)

Aspect din timpul votării. Curtea de Onoare și Demnități, împreună cu trei membri ai Comitetului Național, va stabili natura exactă a nereguliilor de votare.

Fotografi de HORATIO FIRICĂ, LUCIAN CRISAN

NICOLAE VĂCĂROIU, primul-ministru al României

"Inflație va fi cît va exista România"

Interviu realizat de RODICA PALADE

• comportamentul liderilor de confederații sindicale este un comportament logic • dialogul meu cu specialistii a fost exact ca dialogul liderilor sindicali cu mine

• ce înseamnă fondul de referință

• în orice țară democratică, președintele este președinte • noi vedem rolul Guvernului de patron nu numai cînd ne convine • eu

nu pot să bat în cuie, cu cele 6 confederații, un salariu minim garantat • greva de la Metrou este nejustificată • singurul mijloc de a ieși din inflație este creșterea productivității muncii • Fondul

Proprietății de Stat nu poate funcționa cu rezultate decit în cadrul Guvernului • despre rolul statului • sectorul particular are numai facilități • în ceea ce privește corupția, s-au creat lanjuri de rechinii • noi nu avem nevoie acum de Legea falimentului • dl.

Paul Everac are o serie de calități pe care nu i le poate contesta nimici, este un om de cultură recunoscut •

După cele două runde de discuții pe care le-ați avut cu sindicatele, una la Guvern și alta la Președinție, ce ne puteți spune despre liderii sindicali din punctul de vedere al pregătirii lor, în problemele economice, juridice? Sunt ei într-adevăr capabili să-i reprezinte pe cei pe care pretind că-i reprezintă?

Este dificil să spun că un lider de sindicat este bun sau nu. Este treaba sindicaliștilor să-si aleagă liderii, și este dificil ca primul-ministrul să se bage într-o dispută din aceasta între confederații sindicale. Pot să vă spun că este pozitiv faptul că liderii de confederații cu care m-am întîlnit au acumulat în această perioadă de tranzitie o experiență care se regăsește și în dialogul purtat direct cu dînsii, în sensul că au început să se acumuleze o serie de chestiuni legate de probleme economice și financiare. Este un lucru pozitiv faptul că, probabil, și-au creat și cîțiva specialisti pe diferite profiluri. De altfel și dialogurile cu aceste confederații au fost dialoguri constructive, atât doar că multe din revendicări nu întotdeauna se așează pe perioada de tranzitie, care este o perioadă de sacrificiu. Eu, cel puțin, nu am ascuns acest lucru, că tranzită este o perioadă grea și că în toate țările populația o suportă greu. Totul este cum se reușește transmiterea către populație a acestui efort, și grija foarte mare ca să nu se cadă în cealaltă extremitate, ca omul să nu mai poată trăi. Aici este tot dialogul. În rest, dacă ați observat, și în transmisiile de la radio, comportamentul liderilor de confederații sindicale este un comportament logic – ei luptă pentru muncitorii. Si eu să fiu în locul lor și cere salarii cît mai mari. Însă ei nu vor să înțeleagă că trebuie să vedem și dacă există această posibilitate sau nu. Si eu să vrea să pot spune că de mine nu mai este salariul de 28 500 lei, ci 60 000 lei, dar ce ar însemna astăzi 60 000 de lei? Că toată țara intră într-o stare inflationară, care nu se mai poate stăpini în 5 ani de zile, prețurile sătoare peste prețurile mondiale și se ajunge la un blocaj general.

Pentru găsirea unor soluții în această perioadă dificilă au existat din partea sindicatelor niște propuneri reale?

Da. Liderii de confederație sindicală – unii sunt mai rigizi, alții mai puțin rigizi – au făcut propunerii cu care va trebui să asigurăm în continuare acest dialog. Singurul lucru pe care îl cer este să fie un dialog constructiv. Vedeti dvs., apar formulări din acestea, care sunt frumoase la prima vedere, ca să mai dăm 5 000 lei în plus. Multă pot spune, ce fel de prim-ministru este acela care nu acceptă să mai dea 5 000 lei în plus, cînd se stie că se trăiese prost în România? Numai că această sumă în plus înseamnă încă o creștere a prețurilor cu 4-5%, pentru că pur și simplu o majorare a salariilor atrage după ea o creștere a prețurilor și întră în acest joc din care nu mai putem ieși. Si atunci, noi am făcut niște calcule foarte laborioase și care au fost mult discutate. Eu pot să vă spun că dialogul meu cu specialistii a fost exact ca dialogul liderilor de confederații cu mine. Eu le spun că atât se poate, ei presează că trebuie rezolvată și această problemă. Eu spun că nu se poate, că aceasta este limita de subzistență... Aceasta este dialogul meu cu specialistii. Deci, o creștere fără substanță a salariilor înseamnă inflație, înseamnă prelungirea agoniai. Economia nu trebuie să se prăbușească, sărind cu prețurile peste piata concurențială. Prețul fiind peste prețul mondial, se intră în criză.

Care este stadiul actualelor discuții cu sindicatele și în ce fel s-a modificat cursul lor prin arbitrația de către dl. președinte Ion Iliescu?

Conform celor două runde de negocieri, în cursul zilei de sămbătă și duminică, și de astăzi pînă la ora 14.00, cu cele 6 confederații sindicale (n.r.d.: ALFA, Frâția, CNSLR, BNS, Ceres, Univers), după 11 luni de negocieri am ajuns la un punct de vedere și ne-am pus, în mare, de acord. Oamenii au înțeles lucrind cu noi și cu specialistii trei săptămîni de zile și și-au creat o altă imagine. Din păcate, cele 6 confederații sindicale nu au vrut să participe la aceste discuții, și acum dialogul este separat. Ce a adus ca nouitate, este faptul că au fost abordate problemele legate de cele 6 revendicări. Două sunt foarte importante, este vorba de acel fond de referință, unde sindicatele au propus eliminarea lui. Fondul de referință – am explicat și la Radio – înseamnă o garanție. Ce se întimplă dacă desființăm acest fond de referință? Dăm cîmp liber creșterii de salarii fără fond, pentru că acest fond de referință opreste salariile care se dau fără substanță. De ce spun acest lucru? Fondul de referință – după înșuși conceptul care a stat la baza formulării lui și care funcționează în toate țările care sunt în aceeași situație ca noi, acest fond spune că fondul de salarii este – să zicem – de un milion lei. Dacă crește producția, se corectează fondul de referință. Dacă se face o indexare-compensare, crește fondul de referință cu aceasta. Înseamnă că dacă la un fond de salarii am crescut și am ajuns de la un milion la un milion și jumătate, ca efect al creșterii producției, crește și fondul de referință. Dacă nu, plătește societatea, și este o frină a lui, pentru că ar însemna că această creștere de salarii să se reflecte în prețuri. Atunci, ce spun? Am ajuns la 1,5 milioane, să ne oprim aici. Ei zic că să fie nelimitat. Or, peste 1,5 milioane înseamnă salarii fără muncă. Aceasta înseamnă să iasă oamenii în stradă, să strige iar "sus" sau "jos" pînă cînd cedează cineva și desființăm fondul de referință. Deci, în loc să-i dau un salariu de 40-50 000 în limita producției, îi dau 100 000, dar fără muncă. Cine nu vrea un standard de viață corespunzător? Însă, neavînd în spatele acestui standard economia, el se transformă în inflație. Nu există nici măcar banii necesari, pentru că aceasta

înseamnă emisie monetară, or, banii stau pe structură de marfă.

V-am întrebat în ce fel s-a schimbat cursul discuțiilor cu sindicatele, prin intervenția domnului președinte Iliescu.

Sigur că în orice țară democratică președintele este președinte, este ales de popor. Dialogul, aşa cum v-am spus, a fost constructiv, intervenția președintelui a avut un efect pozitiv. În sensul că din cele 6 revendicări, pe 4 am ajuns la un punct de vedere cu cele 6 confederații sindicale – și acesta este, după părerea mea, un cîștig. S-au creionat și unele soluții.

Deci s-a rezolvat patru din revendicări în afara celor legate de fondul de referință și...?

Da, în afara fondului de referință și punctul legat de salariul minim garantat pe economie. Acestea rămîn să se discute în cursul zilei de astăzi. Eu am cerut un "time-out" pentru a avea un dialog cu patronul și cu celelalte confederații sindicale, 12, pentru că noi vedem rolul Guvernului de patron nu numai cînd ne convine. Dacă se duce acum cineva la o societate să vadă cum merg lucrurile, întrebă ce caută echipa aceasta acolo, zic că este autonomie. Însă, cînd intră în criză, vin la Guvern. Cam aceasta este formula. Sigur că eu nu pot să bat în cuie, cu cele 6 confederații, un salariu minim garantat pe economie, pentru că nu su Guvernul plătesc, ci patronii plătesc, consiliile de administrație. Dacă ei au bani, se asigură salariul minim, dacă nu, nu.

Ce se întimplă cu greva de la Metrou care a început astăzi?

În ce privește greva de la Metrou, în prezent continuă discuțiile la nivelul ministrului. De altfel, ministrul transporturilor i-a așteptat și așezat la negocieri, dar nu au venit, iar astăzi de la ora 10 au început negocierile. Din ceea ce am văzut eu privind revendicările celor de la Metrou, după părere mea greva este total nejustificată. Din cele 15 revendicări sunt soluționate de mai mult timp 80-90%. Practic, este una singură, care efectiv nici nu poste fi realizată în 24 sau 48 de ore, referitor la condițiile de protecție muncii. Ce înseamnă aceasta? Că nu se asigură aerisirea cum trebuie în Metrou, și, pe undeva, au dreptate. Dar, ați observat că s-au făcut în timp, din loc în loc niște guri de aerisire, la 1-1,5 m. de sol și în loc să bage aer curat, absorbe praf. Ce ar însemna punerea la punct? Investiții mari, cosuri înalte de aerisire, inexistente. Sigur, trebuie găsită o modalitate, dar aceasta înseamnă investiție în timp și bani. Tribunalul este independent, după cum stăti, și el va hotărî dacă greva este legală sau nelegală și se vor lua decizii corespunzătoare. Si Dumnezeu să vină și nu are cum rezolva problema retehnologizării și investițiilor în 24 de ore. Dacă este nelegală, se vor calcula cheltuielile facute în fiecare zi și se vor suporta de cei în cauză, care au declanșat-o.

Dacă negocierile vor eşua și greva generală va fi declanșată, ce măsuri are în vedere Guvernul?

Măsuri prevăzute de reglementări în vigoare. Trebuie anunțată din timp, locul, traseul ei, deplasările în zonă, fără mijloace de transport ale statului, pentru că sunt ale statului, ale întregii populații, nu numai ale celor ce le folosesc. Deocamdată, tot ce este proprietate de stat este public. Fiecare societate comercială își ia măsurile de rigoare, legate de cheltuielile făcute. Este o treabă firească, care se practică în toată lumea. Este răspunderea lor directă, înseamnă o întoarcere a României înapoi, practic, și pe plan intern, o prelungire a tranzitiei. Mai mult de atît, o grevă generală și de durată înseamnă pierderi imense pentru economie. Unde se vor regăsi aceste pierderi? În primul rînd, nu se mai pot da compensații. Populația nu va mai putea primi aceste surse. Va trăi mult mai prost decit înainte, chiar dacă misne va veni alt guvern. Nu sunt bani de unde să plătească. Astăzi în contextul în care am început să ne mișcăm.

Sîntem după 1 mai, și subvențiile au fost ridicate. Dvs. ați spus că ridicarea subvențiilor nu va afecta nivelul de trai. Dar inflația este sursă de scădere a nivelului de trai.

Din cauza aceasta au și durat atît calculele și discuțiile. S-a calculat refacerea unui anumit echilibru. Ca să înțelegeți exact: de ce nu se transformă

în inflație? Pentru că aceste subvenții, ele există. Tot de la bugetul de stat, care sunt niște sute de miliarde, prin care acoperim aceste subvenții. Aceste sute de miliarde se dău populației și dispără subvenția și dispără și corupția.

Inflația va mai fi? Inflația va fi în lumă, care să nu aiă inflație. Este un proces firesc. Dacă inflația este sub o societate, ea este controlată. Dacă vă uitați în Anglia... Eu mă uit în România.

Uitați-vă în Polonia!

Cum vă găsiți să răvăjiți acest val inflaționist?

Nu prin greve.

Mă gădesc la Geyser.

Guvernul a lansat o serie de măsuri, care toate presupun producție. Singurul mijloc de a ieși din inflație este creșterea productivității muncii. Să înțelegem că trebuie să refacem producția, să oprim corupția. Directorii din întreprinderi să aibă asigurată desfășurarea activității, să nu mai producă pe stoc. Dacă mergem în continuare pe formula "stăm și așteptăm să ne dea cineva" – Guvernul nu mai are prighii. Are numai prighii fiscale, de credit, ca să influențeze o societate. O altă cheișoară: Guvernul se întâlnește cu multe delegații și încearcă să aducă investitorii. Este treaba consiliului de administrație să se ocupe, dar acest consiliu de administrație nu mai muncește ca pe timpul lui Călinescu, ca să aducă comenzi, să asigure creșterea producției, care este singurul criteriu.

În documentele actualelor Executiv, se găsește ideea că Guvern este reprezentantul statului-proprietar. Potrivit Legii privatizării, statul-proprietar este reprezentat de Fondul Proprietății de Stat. Întărișoți să respectați această lege, sau vă găditi la modificarea ei?

Guvernul trebuie să urmărească respectarea legilor și în baza lor să scoată o serie de hotărîri. Acestea sunt rolul Guvernului, care trebuie să fie pentru toți agentii, inclusiv că sunt de stat, sau că sunt privată. Dvs. stăti că avem un Fond al Proprietății de Stat, care preia societățile de stat, el fiind în dependență directă față de Parlament. Ar trebui să-si preia dreptul de proprietate și confederațile sindicale să se ducă la FPS și nu la Guvern. Încă nu s-a făcut transferul de la Finanțe la FPS, a tuturor societăților. Ca perspectivă, este o mare greșală, pentru că acest FPS nu poate funcționa cu rezultate decit în cadrul Guvernului. Probabil că vom veni cu o propunere a Guvernului pentru perfectionarea legislației, altfel se creează un alt Guvern. Cam aceasta este situația la ora actuală.

De la adoptarea legii 15, privind autonomia gestionării a societăților comerciale cu capital de stat, statul ca agent fiscal a fost decuplat de statul-patron. Guvernele anterioare, Roman și Stoian, nu au prezentat nici un cont al statului-patron. Nici dvs. nu l-ați prezentat. Vă găditi să corectați această situație?

Indiferent de guvernare, ca în orice țară din lume, statul trebuie să se manifeste ca un patron, pentru că, pînă cînd aceste societăți o să se privatizeze, este responsabil în față populației. Nu li este indiferent, cum funcționează aceste societăți. Noi am introdus deja la Parlament un proiect de lege privind contractul de management, care este un instrument al statului, în calitatea sa de proprietar, către cei care-i gospodăresc averea. Patronul, cînd nu are timp, cheamă consiliul de administrație și îi pune niște condiții. Nu li spune: distrug!, asta este fabrica mea, v-am numit consiliu de administrație, la sfîrșitul anului îmi dai 8% din dividende. Îi pune condiții, pentru că este patron și intrunește acest consiliu de administrație să îi gospodărească averea. Ce face separat de asta statul, pentru toate societățile și regile? Urmărește să găsească formula de a introduce disciplina financiară la societăți, indiferent că sunt private sau de stat. Să țină evidențele contabile, să nu facă evaziune fiscală. Acesta este rolul statului.

Impozitarea în sectorul particular este foarte aspiră. Ne puteți spune cit

din impozitele pe profit sunt obținute din sectorul de stat și dacă nu cumva însăspirea impozitării în sectorul particular este impotriva reformei?

După părerea mea este o imagine complet falsă. Cei care ne acuză legat de impozitare sunt cei din sectorul de stat. Sectorul particular are numai facilități. Societățile de stat plătesc acest impozit pînă la 45%. Societățile particulare sunt scutite pînă la 5 ani. Cine este cel avantajat? Este o imagine complet deformată. Nu există în România vreun sistem de impozitare care să favorizeze statul, din contră, favorizează privatul. Imaginea este complet răsturnată. Sectorul particular are o serie de facilități, nu de acum, ci din 1990, 1991, pentru a-l stimula. O întreprindere productivă poate să recupereze tot capitalul, după 5 ani. Spune: mi-am făcut cîștigul, nu am plătit nici un leu impozit. Am făcut acest lucru pentru a stimula dezvoltarea sectorului privat. Unde suntem descooperiți cu sectorul particular? S-a creat o Agenție pentru a stimula întreprinderile mici și mijlocii pentru a avea acces mai ușor la credite, cu suportarea unei părți din dobnzi de către stat. Tot ce este gîndit și va fi gîndit este în sprijinul lor, să transformăm societățile comerciale de stat în societăți private și pentru aceste facilități se dau stimulele necesare. S-au semnalat cazuri în care o societate privată spune: dumneata știi că mă duc să cumpăr materia primă și societatea de stat o vinde mai scump decît la societățile comerciale de stat? Sunt și fenomene din aceasta. Probleme de abuz, de incalcări. Il prinde la mijloc. Vrei să îți dau, fmi dai.

Cu toată campania pornită împotriva corupției, rezultatele sunt ineficiente; virfurile implicate în corupție rămîn neativate.

Ștîti, în justiție este o regulă, că orice persoană este nevinovată pînă nu îl dovedești vinovăția. Problema de a acuza pe cineva este foarte dificilă. Dar după 3 ani de zile coruptă a devenit un fenomen, nu mai sunt cazuri izolate. Sigur, populația așteaptă să cadă rechinii, nu peștișorii. De 3 ani de zile nu mai este vorba de un rechin. S-au creat lanțuri de rechini și este strînsă mare și foarte dificil de spart un lant din aceasta. De altfel, am și anunțat că avem peste 2 500 de dosare penale înaintate la Procuratură, presăram să se urgențeze soluționarea lor. După cum ștîti, am schimbat și Procurorul General. Din păcate, Procuratura nu este subordonată Guvernului, noi însă apelăm la Procuratură ca dosarele care au intrat în circuit să fie rezolvate că mai repede. Ne interesează cine se află pe acele scaune ale acuzării, și dacă este găsit vinovat, cu acte doveditoare, trebuie să suporte rigorile legii. Dorim și noi să putem spune că mai repede populației, deci să dăm publicitate, că din peste 2 000 de dosare s-au rezolvat 10 cazuri, pe care să le prezentăm la Radio și Televiziune, să stie lumea cine sunt cei care ne-au creat și ne creează probleme. Însă, nici la Procuratură situația nu este ușoară, pentru că acum nu mai este un mafiot, ci o familie întreagă, iar lanțul nu este ușor de spart.

Domnule prim-ministru, au existat din partea BERD critici privind politica economică a României, finanțarea întreprinderilor nerentabile. Ce părere aveți despre ele?

Aceasta este o autocritică pe care ne-o facem și noi, dar nici nu era posibil în 5 luni de zile să rezolvăm. Trebuia să fie o acțiune pornită înainte, imediat după 1990. În ce ne privește, noi am creat niște comisii, niște colective pe care le-am trimis în întreprinderi, și să vedem cum izolăm aceste pierderi. Sunt vreo 100 de societăți în această situație – nu de o amploare aşa de mare cum se crede – dar, sigur, între timp ar putea apărea și altele. Aceste 100 de întreprinderi, sau 110-112, cite vor fi, se reanalizează pe baza datelor existente, dar toată treaba trebuie foarte atent gîndită. Pentru că ele sunt o serie de moșteniri lăsate din trecut. În al doilea rînd, multe dintre ele se află într-un lanț pe orizontală. De exemplu, o societate în pierdere produce o piesă indispensabilă societății de automobile. Miine o băgăm pe aceasta în faliment, dar miine intră automat în faliment tot lanțul. Aceasta este primul aspect. În al doilea rînd, fiecare societate are în

spatele ei mii de muncitori, deci este o problemă serioasă legată de protecția socială. Atunci, fiecare societate, prin colectivele acestea pe care le-am creat, este supusă unei analize și supravegheri "la singe", și dacă se află pe acea verigă orizontală, trebuie văzut cu multă atenție cum poate fi restructurată și rentabilizată. Statul trebuie să stea că dacă o sprijină financiar, aceasta devine societate cu profit, și fiind profitabilă, ulterior poate fi și privatizată.

Ce părere aveți de faptul că nici plănuim în Parlament n-a fost luată în discuție Legea falimentului?

După părerea mea și aici este o imagine deformată. Noi nu avem nevoie acum de Legea falimentului. Avem Legea 76 care este foarte bună, dar care trebuie aplicată. Sigur, există și Legea falimentului care se află la Parlament. Dar, nu uită că toate societățile acestea sunt ale statului, și statul nu trebuie să aștepte să apară o Lege a falimentului ca să acționeze, statul oricărui poate lua o decizie să închidă societățile nerentabile, conform Legii 76 le poate scoate la licitație, la vinzare. Deci, nu Legea falimentului a impiedicat această acțiune pînă acum, a falimentării societăților. De abia acum am inceput acest proces, și v-am spus că din considerente sociale, pentru că este o activitate în lanț. Noi nu avem nevoie să spunem milioane că industria românească este în faliment, ci interesul nostru este să o facem că mai profitabilă, pentru că nici un investitor străin nu vine să investească într-o societate falimentată. Pe de altă parte, falimentarea unor societăți înseamnă un plus de 3-4 milioane de șomeri, și de unde îl plătim, dacă nu am producție? Toate societățile care au posibilitatea de a produce trebuie să fie reorganizate, restrukturate și adaptate la economia de piață, iar privatizarea să o facem din cadrul acestor întreprinderi.

Există vreo șansă de a primi finanțare din Fondul Monetar Internațional? Sîi, dacă această finanțare întîrzie, aveți în vedere o altă variantă?

Noi avem în vedere nu o variantă, ci mai multe, nu putem sta pe loc. În ce privește discuția cu Fondul Monetar Internațional, aceasta este destul de avansată, sănătoasă și una-două probleme în divergență. Cu Banca Mondială – pentru că sunt condiționate FMI cu Banca Mondială – acum două zile s-a închis runda de negocieri. Într-o săptămână sosesc aici cei de la Fondul Monetar și vom relua discuțiile cu ei privind deficitul bugetar, și facem tot ce este posibil ca pînă la sfîrșitul lunii mai să închidem aceste discuții, care să permită deschiderea finanțărilor, pentru că de FMI se leagă și multe alte surse de finanțare. Sigur, dialogul este foarte dificil, întrucât condițiile impuse de Fondul Monetar International sunt condițiile impuse de piață. Vrei să le aplici, ești în relație cu FMI, nu vrei, nu ești. Eu cred că ne-am apropiat destul de mult de finalul acestor discuții.

Dacă, totuși, finanțarea din partea FMI va întîrzi, atîi spus că aveți în vedere mai multe variante. Puteți să descrieți una dintre ele?

Așa cum am spus, avem mai multe variante. De exemplu, legat de importul de țări, care este necesar în foarte multe domenii. Au plecat delegații în toate țările producătoare de țări, să facă negocieri ca să aducem țării cu plata la 3-4 luni; în acest timp economia merge, produce, se vinde marfa, se obține valută și se creează un ciclu. Condiția este că, asigurînd aceste surse fară de care nu merge economia, să nu cheltui de pomâna acești bani, ci economia să meargă, pentru că dacă nu merge, nu se realizează marfa și nu ai din ce plăti. O altă variantă: am trimis delegații în toată lumea, dar în mod deosebit pe piețele tradiționale, pe care să mergem și pe schimb de mărfuri, adică pe sistem barter. De exemplu, construim o linie de cale ferată în Kazahstan, și ei își dau în schimb țări și gaze naturale. Însă bineînteles că situația devine dificilă în momentul în care nu reușești să închei acordul Stand-by cu FMI. Eu cred totuși că pînă la sfîrșitul lunii mai vom încheia acest acord Stand-by.

Domnule prim-ministru, traversați o perioadă în care aveți foarte mari nevoi de înțelegere populației. În lipsa unei legi adecvate, Guvernul a numit ca director general al Televi-

zunii Române pe domnul Paul Everac. Prezența dinsului însă a trezit un val de nemulțumiri și de proteste, prin apariția la televizor, în fiecare săptămână seara, cu acea tabletă. Ce v-a determinat să-l alegeți pe dl. Everac? Socotiți și acum alegera potrivită?

Noi am analizat foarte multe variante la numirea directorului general. În ce-l privește pe dl. Paul Everac, dinsul are o serie de calități pe care nu îl poate contesta nimănii, este un om de cultură recunoscut. A fost pus dinsul în fruntea Televiziunii – a fost numit de noi provizoriu – pînă apare Legea audiovizualului. Noi sperăm să treacă că mai repede Legea audiovizualului prin Parlament și să se numească un alt director general. În ce privește tabletă directorului general al Televiziunii, nu înseamnă că dacă Guvernul l-a pus pe Paul Everac, Televiziunea este dependentă de Guvern.

Nu m-am gîndit la asta. Persoana dinsului stîrpează indignare, nu mai puțin măsurile impuse de dinsul în Televiziune.

Reacția este și inversă. O anumită categorie a populației nu a exprimat această indignare. Nu toată lumea a fost de aceeași părere. În principiu, nu în astă constă activitatea d-lui Paul Everac, în tabletă de o jumătate de oră pe care o prezintă la Televiziune simbătă seara. Conform atribuțiilor pe care le-am avut, trebuie numit un director general al Televiziunii, care să coordoneze mai bine. Au fost nereguli financiare, de altă natură. Trebuie să se asigure o ordine. Trebuie să se introducă un pic de disciplină prin numirea d-lui Paul Everac. Nu poate să facă nici dinsul total peste noapte. Sunt o serie de contracte încheiate, pînă nu se derulează contractele nu poate să facă nimic. Cert este că, din partea mea, pot să spun că Televiziunea este independentă. Ba mai mult, atît de greu are acces Guvernul la Televiziune, mai greu decît altii... În general, Guvernul foarte greu pătrundea cînd are ceva de transmis important.

Vî se pare firește?

Și acolo este o anumită structură de personal. Vă spun cazuri cînd a trebuit să dăm un anunț foarte important în "Actualitate" din partea Guvernului, am făcut anunțul, l-am dat și s-au citit două rînduri din el. Televiziunea se comportă foarte de noi ca și făță de alti solicitanți. Gîndiți-vă că au rămas cu un nivel de tarife destul de redus. Nu reușesc să acopere cheltuielile. și dacă este să fim cîștîi, cum totul se leagă de stimulente, sperăm ca prin cele două proiecte de legi să eliminăm aceste neajunsuri. Dar deocamdată, dacă ar fi să mă întrebă, acum, pot să vă arăt scrisoarea pe care a trimis-o dl. Paul Everac, legată de o serie de cheltuieli și sint în impossibilitatea de a rezolva. Este foarte dificil. Un director general al Televiziunii, dacă nu are banii la indemnizație... Mă înțelegeți? Cu bani se fac emisiunile. Cînd vrei să faci o emisiune mai atractivă pentru populație... Totul înseamnă bani și, dacă nu ai bani, este o treabă dificilă. Creșterea numărului de reclame s-a făcut ca să se scoată ceva bani. Dacă într-un film a băgat 7-8 reclame creează o imagine de suprasaturare.

Asta este peste tot în lume. Reciamentele ocupă spații importante.

Nu există întreruperi în timpul filmului pe post național. Este mult mai discret. Pentru reclamă este spațiu separat. Neavînd alte canale și din această lipsă acută de finanțe, este greu să li acuți.

Inchei prin a vă întreba dacă dvs.

personal, credeți că va fi grevă pe 5 mai. Noi facem tot ce este posibil să nu fie. Sîntem disponibili, pierdem ore întregi, deși avem probleme de nu ne mai vedem, pentru a ajunge la o anumită înțelegere, pentru a explica clar care este situația în România. Există însă undeva o încăpăținare, că cineva nu vrea să se trăiască mai bine în România. Din păcate însă, acestea sunt sursele și nu ne putem întinde mai mult decît ne permit aceste surse.

3 mai 1993

(Mulțumim purtătorului de cuvînt, d-na Doina Jalea, atît pentru intermedierea acestui interviu, cît și pentru stenograma pusă la dispoziție.)

Greva generală n-a putut fi evitată

Negociările purtate timp de cîteva zile între Guvern și sindicate s-au soldat cu încheierea în 3 mai a.c. a unui protocol care prevede:

- fondul de referință se va numi fond de salariaj admisibil și se va calcula în două moduri: 1. pentru societățile care nu îl poate contesta nimănii, este un om de cultură recunoscut. A fost pus dinsul în fruntea Televiziunii – a fost numit de noi provizoriu – pînă apare Legea audiovizualului. Noi sperăm să treacă că mai repede Legea audiovizualului prin Parlament și să se numească un alt director general. În ce privește tabletă directorului general al Televiziunii, nu înseamnă că dacă Guvernul l-a pus pe Paul Everac, Televiziunea este dependentă de Guvern.

- raportul salariaj/prețuri va fi reexaminat în iulie 1993 și se va urmări atingerea raportului de 80% pînă la sfîrșitul anului, în funcție de creșterea producției și productivității muncii

- garantarea plăti a 80% din salarii minime pe economie pentru toți salariaj (indiferent de sector și forma de proprietate) în perioada 1 mai-iunie 1993, iar după această dată garantarea plăti 100%

- salariul minim brut pe țară va fi 30 000 lei începînd cu 1 mai a.c. și se vor actualiza corespunzător ajutorul de somaj, alocația de sprijin și celelalte ajutoare care se calculează în funcție de salariul minim

- conflictul de muncă declanșat de Camera Federativă a Medicilor și Federația Sindicală Sanitas va fi mediat de către reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ai Ministerului Sănătății etc.

In conferință de presă din 4 mai a.c., liderii sindicale semnatari ai acestui protocol au afirmat că, din cauza oboselii și stress-ului ultimelor zile, în protocol s-au strecut cîteva erori: suma de 70 000 lei care se ia în calculul fondului admisibil este valabilă pentru luna aprilie și trebuie să fie actualizată la 85 000 lei pentru luna mai; să includă și sporurile să.m.d. Ca urmare, sindicalele nu consideră soluționate revendicările lor și vor declanșa greva generală astfel: Frâția, BNS, Univers și Camera Federativă a Medicilor cu începere din 5 mai, iar CNSLR, Alfa și Ceres din 7 mai. Greva Metroului București (BNS) va continua, iar greva Federației Familia (BNS) începută în 4 mai, cînd au avut loc un marș și un miting, se va desfășura în continuare în fața Guvernului. Deoarece vor participa la grevă și sindicalele din telecomunicări (BNS, Univers), energie electrică (Univers), Radio și TV (Alfa), aceste servicii vor funcționa la 30% din capacitate. Populația și consumatorii vitali vor fi alimentați cu energie electrică, de asemenea serviciile telefoniice în domeniile vitale (spitale, armată, poliție, pompieri) vor funcționa.

Negociările vor continua pe parcursul grevei. "Vom începe o luptă de hărțială", a declarat dl. Matei Brătianu (BNS). Sindicatele nu-l vor mai accepta ca mediator pe dl. Iliescu, pentru că "un arbitru nu-l pui să arbitreze decît o dată", a afirmat dl. Miron Mitrea (Frâția).

Liderii prezenți au apreciat ca improbabila venirea minerilor lui Miron Cosma în Capitală pentru a opri greva, pe de o parte pentru că s-a produs o mutație în conștiința acestora, pe de alta pentru că nu-si mai poate nimeni asuma riscul chemării lor. În ce privește declarația partidelor politice de solidarizare cu protestul sindicatelor, cei prezenți au declarat că nu au avut nici o întîlnire în acest sens cu reprezentanții ai Opoziției și că revendicările lor nu au nici o conotație politică.

Frâția speră că declanșarea grevei în 5 mai va face Guvernul să inteleagă că amenințarea cu greva n-a fost o glumă și să accepte negocierile reale, astfel încît celelalte confederatii să nu mai fie nevoie să intre în grevă în 7 mai. (OANA ARMEANU)

Așa cum se va vedea cind vom publica în curând rezultatele cuestionarului "22", mulți cititori s-au arătat interesați de probleme de educație, formarea personalității etc.

Pentru început publicăm un test din lucrarea recent apărută "Psihologia succesului" a Irinei Holdevici, doctor în psihologie. În numărul viitor, Irina Holdevici ne va prezenta relațiile dintre părinți și copii, greșelile de educație, soluții pentru repararea lor.

Să ne cunoaștem propriul temperament

Cititi cu atenție cuestionarul și răspundeți prin Da sau Nu la fiecare întrebare. Nu stați să vă gîndiți prea mult. Dați primul răspuns care vă vine în minte. Cu cît veți fi mai sinceri, cu atât vă veți putea cunoaște mai bine propriul temperament. Începeți!

1. Vă place să vă aflați în mod frecvent în compa-nia altora?
2. Evitați să procurați obiecte care nu sunt solide, rezistente, deși sunt frumoase?
3. Aveți frecvență fluctuații de dispoziție?
4. Vorbiți foarte repede în timpul discuțiilor?
5. Vă plăcea o activitate care să vă solicite la maximum capacitatele și fortele?
6. Vi se întimplă să duceti vorba?
7. Vă considerați o persoană foarte veselă, care se bucură din plin de viață?
8. Vă obișnuiați atât de mult cu o anumită îmbrăcăminte (cu culoarea și modelul ei), încât vă vine greu să o schimbați?
9. Simțiți adesea nevoie de a să vă afla în compania unor oameni care să vă înțeleagă sau să vă consoleze?
10. Aveți un scris rapid?
11. Vă căutați singur de lucru, o ocupație oarecare, deși atunci putea să vă odihniți?
12. Vi se întimplă să nu vă indepliniți obligațiile?
13. Aveți mulți prieteni foarte buni?
14. Vă este greu să vă rupeți de activitatea de care sunteți preocupati și să vă apucați de altceva?
15. Aveți frecvență sentimente de vinovăție?
16. Mergeți de obicei foarte repede, indiferent dacă vă grăbiți sau nu?
17. În școală v-ați chinuit cu problemele grele pînă ce le-ați rezolvat?
18. Vi se întimplă uneori să vă concentrați mai greu decât de obicei?
19. Vă vine ușor să găsiți un limbaj comun cu oameni necunoscuți?
20. Vă planificați adesea modul cum vă veți comporta la o întîlnire, convorabire?
21. Vă iești ușor din fire și vă simțiți cu ușurință lezat de remarcile sau glumele care se fac pe socoteala dvs.?

VAL CONDURACHE

UNITER

În numărul 14 din 15-21 aprilie 1993 al revistei "22" am citit, într-o notă inserată la rubrica "Eveniment" o știre intitulată "Valentin Silvestru - adversar al reformei în UNITER".

Ce zice nota? Că UNITER a hotărît să-și stabilească o nouă structură, motivată "prin schimbarea orizontului axiologic al societății post-comuniste, prin retragerea treptată a statului din economie - și, inevitabil, din cultură - și prin experiența proprie în cei trei ani de la înființare". În locul organizării pe secții profesionale, UNITER își propune să-și structureze activitatea pe proiecte și programe, "în concordanță cu modul practicat în Comunitățile Europene".

Cine se opune la recuperarea teatrului nostru la valorile și realitățile civilizației europene? Cine agresază UNITER, încercând chiar scindarea organizației după exemplul partidelor politice? Cine a jucat, în UNITER, rolul "statului" dacă nu dl. Valentin Silvestru? Să dacă Statul și dl. Valentin Silvestru, ce-i mai rămîne de făcut decât să se retragă treptat din cultură?

După știința mea, dl. Valentin Silvestru nu a vorbit numai în numele domniei sale la famoasa ședință a UNITER: el a reprezentat punctul de vedere ai biroului secției de critică, al cărei șef a

fost ales la Conferința UNITER. La aceeași conferință, vicepreședinte al UNITER a fost ales dl. Marian Popescu, critic și teoretician al teatrului, membru al aceleiași secții de critică pînă în 1992, cind și-a prezentat demisia, ca urmare a unor diferențieri cu dl. Valentin Silvestru. Pînă la apariția stării conflictuale, dl. Marian Popescu a împărtășit punctele de vedere ale biroului secției de critică. Mai mult decât atât: între proiectele și programele reformei se numără și cîteva inițiative ale aceluia birou. Conducerea UNITER a apreciat că singura secție care a funcționat de la alegerile din 1990 și pînă acum a fost secția de critică.

Ar trebui să mai spunem, pentru a lumina toate pozițiile exprimate la Conferința UNITER, că desprindererea acestei organizații din fostul A.T.M., în care, alături de oamenii de teatru și muzicii, făceau parte și lăutari, s-a datorat, în bună măsură, inițiativei criticilor de teatru. În sfîrșit, ar mai fi de adăugat că secția de critică nu s-a opus reformei. Faptul că, în 1990, criticii de teatru nu s-au constituit într-o Asociație de sine stătătoare, nici nu au dorit să funcționeze, ca oameni de condei, pe lingă Uniunea Scriitorilor, nu s-a datorat nu și căruia orgoliu, ci dorinței firești de a fi împreună cu oamenii de teatru, despre care criticii au scris și vor scrie. Mai mult decât atât: două din proiectele importante ale UNITER - acordarea premiilor UNITER și alegerea celei mai bune piese a anului - nu pot să fie gîndite fără jurii constituite, în majoritate,

din critici de teatru. Nu numai de către în ideea că ei ar detine un monopol al gustului, dar cel puțin pentru motivul că ei cunosc, prin natura profesiei, tot ce se joacă în țară și dispun, în orice moment, de termene de comparație.

Pe de altă parte, mă îndoiesc că există cineva care ar vrea să conteste inițiativele d-lor Ion Caramitru și Marian Popescu și să se pună în calea reformei din UNITER. Secțiile erau, cu adevărat, ineficiente, iar organismul - greoi. Secția de critică s-a dovedit însă elastică și eficientă. Ea a costat cu mult mai puțin UNITER decât juriile trimise în țară cu scopul de a alege spectacolele ce urmăreau să fie nominalizate în cadrul galiei.

Criticii de teatru pot și acum să se constituie într-o organizație de breslă de sine stătătoare. Probabil o vor face. Este însă întristător faptul că un conflict de persoane e transformat, prin mijlocirea presei, într-o dispută pro și contra reformei. Dl. Valentin Silvestru e o personalitate cu autoritate în materie de teatru și o persoană autoritară. Supremația pe care a deținut-o, în baza unei competențe fără egal, a deranjat și deranjează. Dacă dl. Marian Popescu ar fi fost orice altceva decât critic de teatru aș fi înțeles că practicienii scenei vor să facă din UNITER o strictă organizație de breslă. Cu toată stima pe care î-o păstrează pentru solida cultură teatrală, nu pot să nu observ că pe dl. Marian Popescu îl-a interesat mai puțin soarta proiectelor și a programelor UNITER și mai mult îndepărtarea din organizație a unui adversar incomod, chiar dacă pentru aceasta a fost nevoie să fie desființată o secție.

ALT PUNCT DE VEDERE

Nu vreau să-l idealizez pe dl. Valentin Silvestru: a avut și el scăderi de gust, prejudecăți și umori; a făcut și concesii, cind era și cind nu era cazul să, nu în ultimul rînd, să îndulcă și din plăcerile puterii, bazindu-se însă pe o autoritate cu greu de contestat. Domnia sa a avut naivitatea să credă că un consiliu de critici va fi agreeat de o majoritate de actori și regizori. Pusă la vot, desființarea secției de critică a fost votată de acea majoritate covîrșitoare. Parcă ne-am mai lovit, în anii din urmă, de principiul majoritatii!

Dispensindu-se de secția de critică, pe care o trimite la judecătorie pentru a-și crea organismele proprii, UNITER îi pune pe critici de teatru în față paradoxale demisii. Nu ar mai rămâne decât ca actorii și regizorii să se judece singuri, să-și atribue premii și, eventual, să scrie unii despre spectacolele altora.

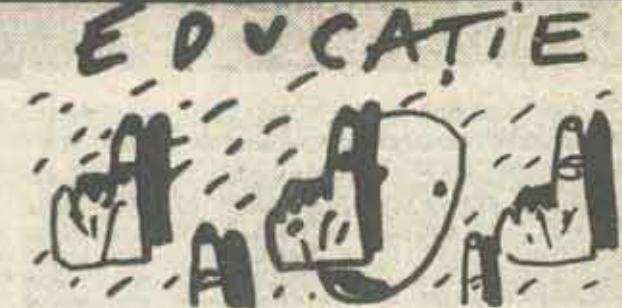
Văzută dinăuntru, așa arată reforma UNITER. Dacă tot e să împingem comparația cu exemple din viață politică, unde interesele și jocurile au altă anvergură, am spune că și în viață artistică reforma începe cu decapitarea spiritului critic.

22. În timpul unei discuții gesticulați energic?
23. De cele mai multe ori vă treziți dimineața proaspăt și bine odihniti?
24. Aveți adesea gînduri pe care atunci dori să nu le aflu altii?
25. Vă place să gîumiți pe seama altora?
26. Sinteti inclinat să vă verificăți temeinice gîndurile înainte de a le transmite altora?
27. Aveți adesea coșmaruri?
28. De regulă memorati și assimilați cu ușurință un nou material de învățat?
29. Sinteti atât de activ, încât vă este greu să stați chiar și cîteva ore fără treabă?
30. Vi se întimplă să vă enervați atât de tare, încât să vă pierdeți controlul?
31. Nu vă este greu să inviorați o companie plăcătoasă?
32. Vă gîndiți și reflectați mult atunci când trebuie să luati o hotărîre chiar și neimportantă?
33. Vi se spune că puneti prea mult totul la inimă?
34. Vă place să jucați jocuri care solicită viteză și reacții prompte?
35. Dacă ceva nu vă ieșe mult timp, de regulă, vă chiziții totuși să faceți treaba respectivă?
36. Atunci avut, chiar și pentru scurt timp, sentimente de iritate față de părintele dvs.?
37. Vă considerați o persoană deschisă și sociabilă?
38. De obicei vă este greu să apucați de o treabă nouă?
39. Vă neliniștește sentimentul că sunteți prin ceva mai puțin valoros decât alții?
40. De obicei vă este greu să lucrați ceva cu oameni lenți, care nu se grăbesc?
41. În timpul zilei, puteti să vă ocupați multă vreme în mod productiv de ceva, fără să simțiți oboseala?
42. Aveți deprinderi de care ar fi trebuit să vă debarasări?
43. Sinteti luat cîteodată drept un om fără griji?
44. Considerați un bun prieten numai pe acela a căruia simpatie față de dvs. este stabilă și verificată?
45. Puteti fi ușor enervat?
46. În timpul unei discuții găsiți adesea răspunsul potrivit?
47. Vă puteti obliga să vă ocupați mult timp de un lucru, fără să fiți distras?
48. Vi se întimplă să vorbiți despre lucruri la care nu vă pricepeți deloc?

Cuestionarul investighează următoarele trăsături polare:

- Extroversie - introversie
- Rigiditate - plasticitate (mobilitate)
- Hiperreactivitate emoțională - Echilibru emoțional
- Tempoul reacției (rapid - lent)
- Activism (final - scăzut)
- Sinceritatea răspunsurilor la chestionar.

Se acordă cîte un punct pentru răspunsurile Da și pentru răspunsurile Nu conform grilei. Suma obținută se imulțește cu coeficientul indicat. Apoi se face suma punctelor pentru fiecare trăsătură în parte.

Grilă-cod

Trăsături temperamentale	Răspunsuri Da	Coeficient	Răspunsuri Nu	Coeficient
1. Extroversie	1, 7, 13, 19, 25, 31, 37	3	2	1
2. Rigiditate	4, 43, 8, 26, 32, 2, 14, 20, 38, 44	2	37	2
3. Hiperreactivitate emoțională	15, 21, 33, 39, 45, 3, 9, 27	3	19, 46	1
4. Tempoul reacției	4, 16, 28, 10, 22, 34, 40, 46	3		
5. Activism	17, 29, 37, 5, 11, 17, 23, 29, 35, 41, 47	1	38	1
6. Sinceritate	10, 30, 36, 42, 48, 6, 12, 18, 25, 24	2	23	1

Etalon

Sinceritate	– mare	18-20 puncte
	– medie	8-12 puncte
	– scăzută	0-7 puncte (răspunsurile nu sunt de luat în considerare)

Calități temperamentale

Extroversie	Rigiditate	Hiperreactivitate emoțională	Tempoul reacției	Activism
22-26	16-23	18-20	20-22	24-26
f. ridicață	f. ridicață	f. ridicață	f. rapid	f. ridicață
17-21	12-15	14-17	14-19	21-23
ridicață	ridicață	ridicață	rapid	ridicață
12-16	7-11	8-12	9-13	14-20
medic	medic	medic	moderat	mediu
introversie	plasticitate	echilibru emoțional	scăzut	scăzut
înaltă	ridicață	ridicață	scăzut	
7-11	3-6	0-3	0-4	0-8
0-6	0-2	foarte	foarte	foarte
introversie	foarte	echilibrat	scăzut	scăzut
ridicață	ridicață	emoțional		

RALUCA STROE BRUMARIU

Consiliul Minorităților Naționale

- Consiliul Minorităților Naționale – o simplă formalitate sau un organism viabil?
- o hotărire guvernamentală plină de ambiguități și contradicții ● se pregătește un regulament ●

La sfârșitul lunii martie, purtătoarea de cuvînt a Guvernului a anunțat înființarea, prin hotărîre guvernamentală, a Consiliului Minorităților Naționale din România, ca organism al Guvernului, coordonat de dl. Viorel Hrebenciuc, secretar general al executivului, fostul director al campaniei electorale a președintelui Iliescu. Momentul ales pentru constituirea acestui organism (cind comisia Consiliului European întocmesc rapoartele finale în vederea emmigrării cererii noastre de aderare la Comunitatea Europeană), textul hotărîrii guvernamentale – sumar, ambigu în formulări, contradictoriu pe își, pe colo – a stîrnit bănuile unora dintre reprezentanții minorităților în ceea ce privește bunele intenții ale Guvernului. Cu atât mai mult cu cît, înainte de anunțarea hotărîrii, Guvernul nu a avut consultări decit cu reprezentanții UDMR, celelalte minorități fiind din presă despre constituirea Consiliului.

Prima întrunire a CMN, după înființare, a avut loc în cadrul festiv, cu invitații ai ambasadelor străine, cu multă presă și nu a lămurit nimic din ambiguitățile și omisiunile hotărîrii guvernamentale. Concluzia minorităților a fost că această întrunire a avut mai mult un rol propagandistic. Dl. Varujan Vosganian, reprezentantul Uniunii Armenilor, ne-a declarat că, din punctul său de vedere, Consiliul Minorităților Naționale nu s-a constituit încă: "Înființarea acestui Consiliu a fost o decizie unilaterală a Guvernului, luate fără consultarea minorităților. Eu, de exemplu, am aflat despre el de la Radio. Nu știu cum va funcționa Consiliul, care va fi sistemul de votare, care este rolul nostru acolo și care este rolul Guvernului. Nimic din aceste lucruri nu s-a lămurit pînă acum (25 aprilie, n.n.). Teama noastră este că suntem folosiți în scopuri propagandistice, ceea ce nu suntem dispuși să mai acceptăm".

La rîndul său, dl. Varga Attila, care, alături de dl. Tokay György, a reprezentat UDMR la prima ședință a Consiliului, și-a exprimat rezervele în privința intențiilor reale ale Guvernului de a rezolva, prin acest Consiliu, problemele minorităților. Geea ce a stîrnit nedumeriri reprezentantului UDMR a fost mai ales modalitatea de funcționare și de reprezentare în Consiliu: "În hotărîrea guvernamentală nu este clarificată modalitatea de reprezentare a Guvernului, respectiv a minorităților. Se amestecă, de fapt, două principii de reprezentare: dacă acest Consiliu este un organism al Guvernului, atunci greu se admite prezența unor organizații ale minorităților

nationale, și în special a celor reprezentate în Parlament, alături de reprezentanții Guvernului. Dacă este un organism neguvernamental, atunci nu vedem rostul reprezentanților Guvernului, nemaivorbind că în art. 2 din hotărîre se spune că acest Consiliu este constituit din cîte un reprezentant cu rang de secretar de stat sau de director general din diferite ministerii". În alinatul următor scrie: «Din Consiliul Minorităților Naționale fac parte, de asemenea, reprezentanții ai organizației minorităților naționale...». Normal ar fi fost totușă să se specifică că este constituit din reprezentanții minorităților și apoi că participă și reprezentanții Guvernului, dacă scopul este ca minoritățile să aibă un Consiliu pentru problemele lor. Nemaivorbind că în hotărîre scrie că el «asigură relațiile cu organizații minorităților legal constituite», ceea ce înseamnă că ar avea un rol de simplu mediator sau de legătură între Guvern și aceste organizații. Noi am conceput acest Consiliu cu atribuții mai largi, să poată să se implice în rezolvarea problemelor minorităților naționale. Dacă Guvernul nu are – și s-a dovedit că nu are

toate aceste probleme". L-am întrebat pe dl. Varga Attila care sunt atribuțiile acestui Consiliu, așa cum sunt ele specificate în hotărîrea guvernului. "Nici asta nu este foarte clar. După cum vă spuneam, el va asigura relațiile cu organizațiiile legal constituite, dar la articolul «competențe» scrie că avizează proiectele legilor, hotărîrile Guvernului și ordinele ministerelor care se referă la drepturile și îndatoririle persoanelor aparținând minorităților naționale. Deci are o atribuție destul de însemnată, dar nu știu dacă avizul Consiliului este obligatoriu sau facultativ. Multe, foarte multe chestiuni sunt lăsate așa, în coadă de pește, în această hotărîre".

După ședința din 28 aprilie a Consiliului (la îal cărei început a înștiat și primul-ministrul Nicolae Văcăroiu), scepticismul și îndoilele inițiale au mai scăzut. Potrivit relatărilor unor dintre participanți, dl. Viorel Hrebenciuc s-a arătat deschis față de propunerile minorităților. Nefințelegerile s-au ivit cînd s-a trecut la o propunere concretă. Înălță relatarea d-lui Vosganian la minorități: "Sedînța de săptămîna trecută a arătat, în primul rînd, că minoritățile naționale cad foarte greu de acord asupra unor puncte de vedere comune – și astă pentru faptul că unele dintre ele au probleme intracomunitare nerezolvate, legate de unitatea, omogenitatea și fixarea scopurilor lor – și, în al doilea rînd, că lipsa de experiență în raporturile dintre Guvern și organizațiiile minorităților naționale necesită un anumit timp pentru eficientizarea acestor raporturi. Personal, am

Tot în ședință din 28 aprilie s-a ajuns și la discutarea regulamentului de funcționare a Consiliului, dar discutia s-a potențiat chiar la primul articol. Participanții au căzut de acord să se formeze o comisie de specialiști care să se ocupe exclusiv de elaborarea regulamentului. Deci, deocamdată, nu există decit propunerî privind funcționarea Consiliului. L-am întrebat pe dl. Vosganian care va fi raportul Guvernului minorității în cadrul Consiliului și ce fel de organism este acest Consiliu. "Este foarte greu de spus. În structura aceasta, absolut neomogenă, cu 9, 10 reprezentanți din partea Guvernului, cu cca. 30 de reprezentanți ai minorităților, nu știu cum se vor lua hotărîrile: prin consens sau prin majoritate? Votul prin consens are un vicin teribil, pentru că e suficient să existe o singură minoritate sensibilă la anumite presiuni ca să strice totul. Votul majoritar are și el deficiențele lui, pentru că ar impune unor minorități hotărîri care pot să nu fie în favoarea lor. Mă întrebă ce fel de organism este. Pentru a fi organism guvernamental este necesară aprobarea Parlamentului, ceea ce e dificil. Deci ei nu poate fi decit consultativ. Pentru a fi mixt ar necesita niște fonduri bugetare care să nu fie ale Guvernului, ceea ce îar ar ridica probleme. Am rămas deci pe ideea să fie un organism consultativ, guvernamental, dar în regulament încercăm să fixăm niște principii care să ne pună pe o poziție egală cu cea a reprezentanților Guvernului."

Aceleași întrebări île-am pus și d-lui Tokay György, deputat UDMR. "Consiliul Minorităților este creat de Guvern, dar în accepția noastră nu este și nu poate fi considerat ca un organism guvernamental. De fapt, este un organism mixt. Cineva a simplificat problema și a spus că este un consultant cu foarte multe capete care funcționează pe lîngă Guvern. Dacă ar fi numai atât, nu știu dacă ar avea un rost. În concepția noastră și a Guvernului el are funcții normative, administrative și financiare. Caracterul acestui organism este deosebit de complex, greu de încastrat într-o cutie juridică sau altă.

Cum este alcătuit Consiliul?

– Din Consiliu fac parte reprezentanții legali ai minorităților naționale, dar la ultima ședință au apărut probleme și în privința asta. Cine e reprezentantul legal al unei minorități? În majoritatea cazurilor este simplu de răspuns, dar sunt și cîteva cazuri unde problema de legitimitate a reprezentanților este pusă sub semnul întrebării. E vorba de minoritatea bulgară, care are două sau trei organizații, sau cea a romilor – care are chiar mai multe organizații. Dacă reușim să depășim această fază, deloc ușoară, atunci aceste organizații legal constituîte vor forma acest Consiliu, în cadrul căruia participă, în concepția noastră, fără drept de vot, reprezentanții la nivel de secretar de stat ai diferitelor ministeri care au tangență cu problemele minorităților, începînd cu Ministerul de Interne, al Învățămîntului sau al Culturii. El vor fi cei care vor crea o legătură între Consiliu și Guvern, deoarece acest Consiliu acionează pentru realizarea unor scopuri concrete care trebuie însușite de Guvern și executate tot de el. Apoi urmează să vedem în ce mod Consiliul va putea formula și structura problemele, în ce măsură, cum și de către cine vor fi transmise aceste probleme direct în sfera executivului, sub formă de proiecte de lege sau de hotărîri guvernamentale. Toate aceste lucruri vor fi clarificate prin regulament. Deocamdată am ajuns la un lucru foarte important: formarea comisiilor de lucru ale CMN pe probleme de învățămînt, de legături internaționale, pe probleme în teritoriu etc. Mi se pare o soluție foarte bună pentru funcționarea Consiliului.

– Cum se va vota în CMN?

– Votul va fi pe bază consensuală, ceea ce înseamnă că trebuie să reușești să impaci nu știu cite organizații."

Conducerea Consiliului va fi asigurată de un secretariat format din specialiști pe diferite probleme ai minorităților, miniștri secretari de stat sau directori adjuncți și unor departamente din minister, în număr de 16. Deocamdată însă nu s-a ajuns în nici o decizie finală în privința asta.

Hotărîrea Guvernului nu a facut decit să creeze un cadrî juridic pentru înființarea acestui Consiliu. Construcția juridică este ea însăși atît de schematică, de ambiguă, de perfectibilă, încît, probabil, în forma ei finală sau, mai precis, prin regulamentul de funcționare, CMN va arăta cu totul diferit de cum l-a gîndit inițial Guvernul.

– o concepție în legătură cu modul de rezolvare a unor astfel de probleme, atunci măcar acest Consiliu ar trebui să conceapă soluții de rezolvare a lor. Cu atât mai mult cu cît s-a dovedit încă de la constituire că nu numai minoritatea maghiară are probleme, ci și celelalte minorități. De aceea nu cred că fără o voînță politică, fără o concepție cît de cit clară și prezentată în Parlament, o instituție în sine poate rezolva

CEL MAI IUBIT DIN TRE
AMBASADORI

COEN

COEN
STORK
ÎN
DIALOG
CU
GABRIEL
ANDREESCU

Este de așteptat ca viața unui diplomat să arate, oricum, mai variată și mai neconvențională decât viața altor muritori. În cazul lui Coen Stork, ambasadorul Olandei, care a parcurs ultima etapă a carierei sale diplomatici la București – pînă la 15 mai 1993, data pensionării –, această așteptare este împlinită chiar în exces.

S-a născut la Bussum, un orașel din apropierea Amsterdamului, la 28 martie 1928, într-o familie bogată. La Bussum l-a prins războiul, care l-a marcat, profund judecata despre viață. Sfîrșitul conflagrației – probabil și sfîrșitul adolescenței sale prococe – l-a găsit pregătindu-se pentru rezistența armată. Exercițiile nu a mai ajuns să le aplice. Urmînd sfatul tatălui său, s-a înscris la Drept, Universitatea din Leiden. O perioadă deschisă, după cum mărturisește, mai ales spre arte – în primul rînd, artele plastice, pentru care avea talent și antecedente în familie –, apoi literatură. Jumătate din timpul studenției l-a petrecut în bibliotecă și expoziții. S-au adăugat apoi studii de economie și istorie, care i-au pregătit intrarea în Ministerul de Externe. A lucrat în Irak, Africa de Sud, Franța, Argentina, Finlanda, Marea Britanie, Cuba, România (la un moment dat, pentru cîteva luni, și în Vietnam). A fost căsătorit de două

COEN STORK

văzut de Gabriel Andreeșcu

ori, prima dată cu o evreică sud-africană, Kiki Polakow, apoi cu Ellen Elmendorp, de origine olandeză. Are săse copii.

Despre formarea lui, experiențele profesionale ori de viață, Coen Stork povestește mai bine decît pot să o facă alții. În această carte. Dar un accent dintr-toate, o lecție pentru alți diplomați aș vrea să notez aici. Ambasadorul olandez repetă, de cîteva ori, în paginile care urmează, ideea că presiunea Occidentalului putea să influențeze regimurile autoritare de pe diversele meridiane ale lumii. Vitalitatea contestației sub dictaturi, cum ar fi Africa de Sud, sau Chile, ar fi fost determinată de sprijinul oferit de către democrațiile occidentale opozantilor din aceste țări. Îar Coen Stork dă drept contraexemplu România. Probabil, teoria lui nu este complet adevărată. Dar nu este nici complet falsă. O politică occidentală, consecventă și adevarată, ar fi influențat într-o oarecare măsură și evoluția de la noi. Își traiectoria dictatorului, și energia rezistenței. Să nu uităm că la sfîrșitul anilor '70, regimul trecuse printr-un moment delicat. Apăruseră penuria, șomajul tehnic. Ceaușescu făcuse destule gesturi care să-l categorizească drept un tiran mediocru și paranoic. A doua criză a petrolierului atingea, în temelii, economia românească, cu logica ei megalomană și energofagă. Prelungirea acestor stări, revolta din Valea Jiului (1977), apoi misările Goma și S.L.O.M.R. creaseră premisele agitațiilor sociale. Două erau răspunsurile de fond, la semnalele amenințătoare. Prima: o relaxare, pe care propaganda să o exploateze cu promptitudine, pe urma unui model cehoslovac sau ungar. Ceaușescu a ales a doua soluție, care a dus țara la dezastru, iar pe el în fața plutonului de execuție: intoleranță, rigiditatea absolută. Ar fi mai urmat el o astfel de cale dacă Occidental l-ar fi sanctionat atunci, punind sub semnul întrebării faima lui de politician unicat al Europei de Est? Cred mai degrabă că nu. Statele Unite și Europa de Vest au mai cochetat cîțiva ani cu "independentul" de la București. Dar este ridicolă obsesia aceasta, de a învinovați

Lumea liberă pentru suportul dat lui Nicolae Ceaușescu. A vorbi nediferențiat despre culpa Occidentalului este tot una cu a vorbi fără nuante despre culpa populației românești pentru comunism. (...)

La sfîrșitul anilor '80, cînd de altfel regimul era mult mai puțin apt de concesii, cîțiva diplomiți au părut să prevească cu mai multă luare aminte la ceea ce se întimpla în jurul lor. Și au acționat cu o îndrăzneală care nu putea fi comandată de la centru. Este celebră încercarea ambasadorului britanic, Hugh Arbuthnot, de a o întîlni pe Doina Cornea, la Cluj. A fost reținut, molestat, s-au făcut presiuni asupra lui prin canale diplomatici, ceea ce nu l-a oprit să continue acțiunile sale în favoarea drepturilor omului. Coen Stork, care și el a luat drumul Clujului, este un alt exemplu, și poate cel mai interesant caz al unui funcționar străin preocupat de destinul lumii în care a ajuns. Acțiunile sale pînă în decembrie 1989, dar nu mai puțin după revoluție, ne-au adus servicii greu de evaluat. Paginile acestei cărți descriu un personaj profund implicat în tot ceea ce a făcut, în România sau în țările despre care povestește. Chiar poți rămâne cu impresia că a slujit, în primul rînd, interesele oamenilor și locurilor întinute pe parcurs. În primul rînd? Care diplomat poartă mai bine faima Olandei? Amintirile lui descriu succesul unei cariere. Dar Coen Stork a devenit partenerul acestui dialog pentru că la el se manifestă ceea ce mai mult decît seriozitatea profesională: o angajare umană. De aceea sărmul, umorul, imaginația au fost întotdeauna fetele ireductibile ale prezentei sale. Ele seduc de la primul contact pe cel care are sansa să-i fie prieten sau măcar partener, și-i păstrează curiozitatea: ce fel de personaj este, în realitate, ambasadorul Olandei?

Coen Stork este un personaj menit legendei. Imagini de epocă: Coen Stork, stăcîndu-se cu bicicleta pe strădule Bucureștiului, urmărit de mașinile Securității; strigind, cu pieptul lipit de gardul lui Mircea Dinescu, peste capul paznicilor: "Ceaușescu a fugit!"; Coen

ZBUN 573-84096-1-5

Lei 200

Stork, prietenul pictorilor, scriitorilor, filozofilor neconformiști...

Deschizind neobosit expoziții, conferințe, simpozioane, tîrguri de carte, luînd parte la convorbiri bilaterale sau multilaterale; paginile de revistă în care apare ambasadorul Olandei, cîteva minute la televiziune sau la radio devin memorabile.

Acest diplomat al cărui obraz amintește de autoportretele lui Van Gogh, acest artist care a ales calca unei profesioni severe, este probabil incomod și pentru sine însuși. Dar, mai neconvențional și mai politic, decît oricare altul, își seduce și adversarii prin inteligență, umor, francheză, modestie. Nimic totuși din viață să complicată nu se arată să fi atât de puternic cum este devotuția pentru adevăr și justiție.

(Fragment din cartea "Cel mai iubit dintre ambasadori" apărută într-o sincronizare fericită la 30 aprilie, cînd Olanda își sărbătorește Ziua Națională)

À L'OCASION DE LA FÊTE DE LA REINE

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ EXPOZIȚIA ANUALĂ - noiembrie, 1993

Anul acesta expoziția va cuprinde lucrări selectate din domeniul video-instalațiilor (instalații cuprinzînd și elemente de artă tehnica și video).

Artiștii interesați sunt invitați să trimită un proiect cuprinzînd:

- schiță de ansamblu
- descrierea tehnică
- descrierea componentei audio-vizuale (scenariul imaginii video)
- o bandă video VHS de minimum 1 minut care să demonstreze relația autorului cu acest mediu de expresie.

Comitetul de organizare va sprijini realizarea din punct de vedere tehnic a proiectelor selectate.

În cîndul vernisajului, un jurîu internațional

va acorda premii.

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ,
C.P. 22-203, BUCUREȘTI – cu mențiunea "Pentru expoziția anuală".

Termenul limită de predare a proiectelor: 15 iunie 1993.

Relații
suplimentare la
telefoanele:
6.13.30.30/929,
6.13.13.80.

HORIA BERNEA

Țara aceasta va avea încă mult timp țărani

Interview realizat de OANA ARMEANU

Noi n-am intrat în Muzeul PCR ca niște "revoluționari" care dău foc

Cum și găsit refacerea Muzeului Țărănești Român în cei trei ani de cind vă alegeți la conducerea lui?

Înțeles, lăsat-o mai în ușor, pentru că nu am știut de fapt ce mă așteaptă. Deocamdată nu știu, nu mă mai apucam. Credeam că vine să fac un muzeu și, pentru că aveam o imagine global recuperatoare despre zona astăzi geografică, despre poporul în care m-am născut și despre locul în care am trăit și la care tineresc mult, am zis că o să reușesc pînă la urmă. Dar nu mi-am închipuit că va fi atât de greu să desfășoară muzeul PCR, căci noi n-am intrat aici ca niște "revoluționari" care adună lucrurile grămadă și le dău foc. Noi am produs toate obiectele, ca să rămână un eșantion al memoriei noastre. Pe de altă parte, n-am avut un tratament preferențial de muzeu care se înfîntăză, am primit același sume ca și muzeele în funcțiune. Sigur că bugetul Ministerului Culturii nu a putut aloca sume necesare, dar aceasta s-ar fi putut face la nivel guvernamental. Într-un fel, noi am făcut muzeul din nimic, dacă ținem cont de prețurile actuale.

Cum vă explicați incredințarea funcției de director al Muzeului Țărănești Român unui pictor, în locul unui etnograf, istoric de artă etc.?

Este o coincidență cu o situație de pe alte meleaguri, din acest punct de vedere, fiind, fără voia noastră, într-un fel de avangardă. Andrei Pleșu și Dan Hălăță și-au cît de obsedat am fost de degradarea și strivirea civilizației tradiționale românești, pe care am încercat să o recupererez în pictură, făcând din ea o armă "de memorie", și au considerat că să putea avea o vizionare globalizatoare mai mult decât ar avea o etnograf, un muzeograf, un sociolog, un antropolog - eu fiind puțin din toate și nimic. Poate că, de fapt, singura calitate pe care încearcă să o am în această privință este o mare informație vizuală și o memorie anormală în domeniul vizualului: a figurilor, a locurilor, a spațiilor, a obiectelor. Spuneam că e o coincidență pentru că acum în Franța se consideră că muzeografia se află într-o criză poststructuralistă și post-, să zicem, semiotică și toate curentele care au bătut gindirea europeană se află într-un impas din pricina unui grad prea mare de formalizare, care a dus la o distrugere nu numai a informației, ci chiar a bucuriei de a fi informat. Directorul Luvrului, care a fost aici zilele trecute, îmi spunea că ar vrea ca prezentarea Muzeului Țărănești Român, pe care o voi face la Luvru în iunie, să aibă mai puțin punctul de vedere al unui muzeograf și mai mult al unui pictor, deci al unui integrator. În Franță, de exemplu, Muzeul de artă modernă din Nîmes a fost încredințat acum unui arhitect englez, nu unui critic de artă.

Soluția nu e ca Muzeul să cumpere biserici de lemn, ci ca ele să rămână la locul lor

Ce loc credeți că poate să ocupe Muzeul Țărănești Român într-o lume în continuu cibernetizare și robotizare, care se îndreaptă spre alte valori decât cele tradiționale?

Eu îl văd un rol enorm, pe care sper că-l va avea independent de puterile mele și de mizeria financiară în care e ținută cultura. Cred că va fi un reper de maximă importanță pentru omul viitor, care și va fi pierdut complet rădăcinile și care va vrea poate să vadă la un moment dat cine a fost. Va fi imposibil să și recupererez această dimensiune dacă nu va exista un astfel de muzeu. Din acest punct de vedere e foarte

O adevarată civilizație nu se poate găsi decât pe acest fond țărănesc

Cum se raportează Muzeul Țărănești Român la civilizația sătească actuală? Va trebui să ne ocupăm de țărani de acum, așa cum e, pentru că țara astăzi va avea încă mult timp țărani (pe jumătate, pe sfert, stricăți, nestrițăți), dar vor fi. Avem deja o carte foarte bună despre Dobrogea și o altă despre satul Nucșoara, după cazul Rizea. Acest tip de studii ar trebui să ia o amploare mai mare, ca să putem înțelege ce s-a întâmplat și cum a fost posibil să se ajungă acolo. Studiile pot fi dublate de simpozioane, conferințe de presă, de o mediatizare foarte serioasă, pentru ca oamenii să înțeleagă că n-am ajuns întotdeauna în ultimii din Europa, "în afară de Albania", cum se spune.

Credeți că civilizația sătească poate fi recuperată sau e definitiv pierdută?

Recuperată poate, dar nu îninvăță. Chiar fără acest program de distrugere, ea oricum s-ar fi degradat lent, cum s-a degradat în Franță timp de 200 de ani.

● dacă aș fi știut ce mă așteaptă, nu mă mai apucam ● Muzeul Țărănești Român va fi prezentat în iunie la Luvru ● civilizația țărănească e în curs de degradare iremediabilă ● țărani va exista, dar viața tradițională nu ● priveam arta populară ca un pictor, nu ca unul care o să facă un muzeu ●

artă și tradiții, deci un muzeu al țărănești?

In procesul acesta de recuperare ar trebui să se implice și alte instituții, cumărand, de exemplu, biserici de lemn, reparându-le, întreținându-le acolo unde se află, ar putea să-i învețe pe țărani să devină conștienți de valoarea lor. O biserică de lemn și o biserică și un lucru foarte valoros, nu se pune pe foc. Noi am cumpărat sase biserici: patru au rămas pe loc și două sunt aici. Una din ele, care era în ultimul hal, putrezită, am expus-o în chip de moștră într-o din săli. Este una din piesele emotionante, dar nu asta e calea, ca eu să cumpăr biserici și să fac din muzeu un fel de depozit de biserici. Ele trebuie să rămână acolo unde sunt.

Se pot face diverse lucruri, de exemplu organizarea unor simpozioane, cum a fost "Muzeul misiunării". Se pot organiza mici expoziții cu lucruri neimportante, nu de patrimoniu. Ar trebui să avem rubrici speciale în ziare și mai ales la radio și televiziune, pentru că e un dezastru modul în care se prezintă în continuare arta țărănească. Muzica țărănească este ceva lamentabil, mai grav decât în timpul lui Ceaușescu. Am văzut zilele trecute într-o emisiune la televizor niște lucruri jenantă, un refuz al autenticului pe care l-au avut cel mai mult (nu stiu de ce) comuniștii români. Am încercat mereu să înțeleagă de ce ei au fost cei mai "toape" dintre toți și cred că din cauza că noi n-am avut într-adevăr comuniști, ci pleavă întrată în partid din oportunism. Bulgarii prezintau la televiziune un țărăan cu o violă, unul cu o cobză și altul cu un cimpoi. Noi prezentăm 40 de violoniști, cu 17 contrabandisti, cu 8 femei care cintă la flaut, îmbrăcate în stil shop-ist, țărani cu pantaloni evazati, decoruri din furci supradimensionate și muzica și tot produsul coerent oribil. Noi avem specialiști aproape în toate domeniile artei populare, dar ei nu sunt folosiți pentru că există mașini, interese. În trei ani n-am fost în stare să acordăm o oră pe săptămână la televiziune în care să-i arătăm omului că acea casă pe care el o construiește e urită, iar casătă veche e frumoasă, dar spunem că vina e numai a lui Ceaușescu. Vrem să facem să circule un anumit tip de imagine despre noi însine, care să înlocuască părerea proastă pe care o avem despre noi - nu cu aceea că am fi superbi, ci oameni normali. Pentru că după 45 de ani de comunism, alura de handicapă și destul de evidentă, chiar la nivel ministerial de multe ori. Prin punerea în circulație a unui alt tip de imagine pot influența foarte mult, încreștul cu încreștul, începând cu sufletul omului și terminând cu estetica străzii sau invers. Probabil că estetica străzii e așa pentru că în sufletul omului e o hibă, o boală.

Țărani va exista, dar viața tradițională nu. Însă o adevarată civilizație nu se poate găsi decât pe acest fond țărănesc de care suntem sau nu conștienți, de care vrem sau nu să suntem conștienți, dar pe care îl avem în noi. Dacă e ceva mai bun și mai curat în fiecare, vine din straturile astăzi.

Crucea și creștinismul sănt lucruri organice în civilizația țărănească

De ce ați optat pentru redeschiderea muzeului, după mai bine de 40 de ani, cu expoziția "Crucea"? Care este strategia față de pictor și expoziție "Crucea" și în ce fel contrazice ea spiritul tradițional?

Nici o structură celulară, nici o schema de acid, nici o structură de rezistență, nici apa nu pot exista fără cruce. În civilizația noastră țărănească, crucea și creștinismul sănt lucruri organice, nu opăriți gîndite. Strategia modulului de prezentare, adică a felului în care îl fac pe pictor să trăiască, e una și mai există o strategie care înețe mai mult de un fel de poetică teologică - Puterea, Flosul, Frumusețea, Fastul, care toate sănt ale crucii, apoi Reculegerea, Moaștele și sala finală - Crucea și peste tot. Sala de covoare imperială este și ea legată de tema crucii. Aceste împărătiri nu sănt foarte stricte. E limpede că este o mare diferență între gestul de a-ți face cruce și a pune cruciul în gâtul unei ii, unde dintr-o dată sensul este mai ambiguu. Am dorit să facem în primul rînd o muzeologie vie și în acest sens ar părea să contrazică spiritul tradițional, dar cu vîntul tradițional și utilizat prost, pentru că e o tradiție doar de 30 sau 50 de ani. Am tinut la cîteva lucruri: să nu se repete, să fie o permanență surpriză, nu vorbită, ci trăită, dictată de obiect. Deci n-ăs putea spune că expunerea contrazice spiritul tradițional, ci anumite clișee ale muzeologiei. Lipsesc etichetele, sănt numai numere care trebuie căutate în fișă de sală. Dar am considerat că etichetele ar fi ingreunat trăirea imaginii, ascultarea ei ca pe o muzică. Locul unde este cu adevarat contrariată muzeografia tradițională este cel în care am făcut ca spațiul să fie activ și să provoace obiectul la un fel de răspuns. După aceea, la sala "Fast" am folosit obiecte foarte modeste, unele dintre ele chiar au aspect precar. A fost o încercare care a-a dovedit reușită, de a arăta că fastul nu vine neapărat din bogăția unui obiect. Contrarie unui anumit spirit științific și faptul că am pus unele obiecte într-o situație aproape arheologică, aproape lipsită de legătură cu mediul din care au fost ele smulse: la sala "Fast" există aspecte de capelă paleocreștină, deci poate nu e locul cel mai potrivit din punct de vedere științific de a expune un obiect țărănesc și totuși în

felul astăzi un obiect mort, muzeificat, ieșe din linieștea lui și spune mai multe.

Care este raportul dintre numărul obiectelor expuse și cele rămasă în depozit și care au fost principalele criterii de selecție?

Ajung să fi expus o infimă parte. Dau o cără cu totul aproximativă - cam 1/80. Principalul criteriu de selecție a fost cel al crucii. Dar crucea fiind cam peste tot, a intervenit al doilea criteriu: să fie cruce făcută în mod voluntar, căci orice tezătură are urzeală și bătătură și atunci a intervenit criteriul puterii obiectului, expresivității, frumuseții lui, unicitatii lui. În această privință, experiența de pictor m-a ajutat enorm. Probabil că un etnolog sau un istoric de artă sau un om care ar fi avut numai criterii morfolo- gice de selecție n-ar fi ales unele obiecte. Pentru mine a contat foarte mult în- cărcătura lor simbolică și emoțională. Această expoziție ar putea fi un studiu de moduri de prezentare, nu operația de etalare cu care s-au obișnuit foarte mult muzeze. Nu o vitrină.

Cum vedeați în continuare viața muzeului între expunere și depozit?

Prin anii 60 s-a vorbit foarte mult despre moartea artei. Tin minte că erau întrebări în Franță de ce mai pictez. Dar prin '89 a reapărut pictura, a dispărut ordinatul din artă, arta cinetică și toate artele legate de tehnologie au dispărut complet, au reapărut pensula, pinza. Cam tot la fel e și aici. S-a spus că muzeul e mort, că e un fel de cimitir. E cimitir cînd atîta sint în stare să-l facă unii oameni, pentru că atîta le-au vorbit lor obiectele. Eu m-am uitat la obiectele din colecția muzeului luni de zile, timp în care am văzut mai mult de 90 000 de obiecte. Deja după o lună putesei să ai o mie de idei și de moduri de prezentare numai văzindu-le. Si un cimitir are un rol important - acela de memorie. Trebuie să existe un loc unde să se depoziteze tot. Ce se face apoi cu el, bine sau prost, e o altă problemă.

Există o continuitate între cariera dvs. de pictor și această întreprindere?

Activitatea mea de pictor a fost de 20 de ani înainte o activitate recuperatoare în domeniul artelor plastice. Am încercat să văd ce e viu și ce e mort în istoria artei. Si am aflat că aproape nimic nu e mort, ci mort era cel care lucra sau privea, și atunci am început prima expoziție polemică și manifestă. Într-un fel, expoziția "Deal", prin care am arătat că ideea de peisaj nu e perimată, perimat era felul în care se facea și era privit peisajul. Apoi am parcurs cam toate zonele imaginii așa-zise tradiționale: natură moartă, autoportret, nud, emblemă, mai puțin portret, dar sper să apuc să fac și asta și să arăt că acest lucru se poate face și aș. Am avut o perioadă în care m-am ocupat numai de arta populară, pe care o priveam atunci ca un pictor, nu ca unul care o să facă un muzeu. Majoritatea cruciilor de la Tebea care sănt expuse au fost fotografiate de mine cu mulți ani în urmă.

Ați mai pictat în acești trei ani sau v-ați dedicat cu total muncii de la muzeu?

Am dus-o foarte prost în privința asta, în primul rînd pentru că sănt un pictor care pictează tot timpul. Nu există un moment în care să nu pictez, chiar dacă jucam bridge sau mîncăm pește pe malul mării. În ultima vreme n-am mai avut timp să pictez, dar în prima fază nu să-a pus numai problema de timp. Acum mulți ani pictează și pictează un sfert de oră pe zi sau să merg la atelier și jumătate de oră, dar eram cu mintea la lucrul astăzi, nu erau preoccupat tot timpul de altceva și hărțuit cum am fost mai ales în '90, cînd eram și președinte interimar al Uniunii Artiștilor Plastici și faceam parte din premulte comisii: Comisia Națională a Monumentelor, Comisia Națională de Urbanistică și Organizare Teritorială, Comisia de achiziții ale Ministerului Culturii, Comisia de casare etc. Acum am rămas doar unde mi se pare strict util: aici și în Comisia Națională a Monumentelor. Abia de cîteva luni am început să pot să împac pictura și muzeul, tocmai în momentul în care agitația de aici a crescut, pentru că atunci am început să domin discursul muzeal, să simt ce trebuie să fac și din acel moment am putut lucra. Să mă ajute Dumnezeu să pot să le fac pe amindouă, altfel nu o să fiu bun nici aici, nici acolo.

Ultima șansă a stîngii

Evenimentul ar putea să pară anecdotic sau baroc, văzut din România, unde domnește (încă) Ion Iliescu. Dar faptul că Michel Rocard, fostul prim-ministru, a luat simbătă 3 aprilie conducerea Partidului Socialist Francez, celor care se interesează de Franța le-a apărut ca o lovitură de teatru. Ceea ce la scară internațională poate să arate ca un epifenomen, în Franța poate să însemne începutul unei Renașteri a stîngii. Sub însășiarea războiului fratricid în interiorul Partidului Socialist (ajuns o bătăiă barcă în derivă), înlăturarea lui Laurent Fabius a fost de fapt un cataclism așteptat.

Lupta dintre Michel Rocard și Laurent Fabius s-a purtat mai degrabă pe terenul metodelor și ideilor decât pe cel al conflictelor de persoane la care s-a încercat să fie (cel mai adesea) rezumată. Traseele politice ale celor doi sunt total opuse. Rocard este un militant neobosit și incoruptibil, inventatorul "discursului adevărat". El a fost prim-ministru între 1988 și 1991 și va fi candidat pentru prezidențialele din 1995. Laurent Fabius e un strălucit tehnocrat, copil dintr-o familie apartinând marii burghezii, răsfățat de președintele Mitterrand și expert, ca și protectorul său, al manevrelor politice. Si el a fost prim-ministru (între 1983 și 1986) și a condus ca un tacticianabil Partidul Socialist.

Dacă lui Michel Rocard i se poate reprosa infringerea personală la alegerile legislative din 28 martie, responsabilitatea lui Laurent Fabius în dezastru stîngii nu poate fi uitată. Fie demisia, fie darea sa jos se impunea tocmai pentru că alegerile fusese să atât de catastrofice. Michel Rocard a luat-o înainte, anunțându-și "Big Bang"-ul: reconstruirea stîngii, schimbarea numelui Partidului Socialist (care trezește amintirea socialismului din Est) au fost ideile acestei explozii dorite care a obținut aproape unanimitatea.

Reacțiile față de înlăturarea lui Laurent Fabius au fost severe și rapide. Contra lui Michel Rocard s-a manifestat o stîngă pe sfîrșite, arrogată, mitterrandiană; apropiatii președintelui Republicii (Jack Lang sau Roland Dumas), apropiatii lui Laurent Fabius (Paul Quilès, D. Percheron) și toti cei care deja se separaseră de Partidul Socialist (Jean-Pierre Chevènement, mai mult absent decât critic).

Dacă operațiunea "Bing Bang" a lui Michel Rocard va reuși, toti cei care au denumit schimbarea drept puci vor apartine trecutului.

Drept candidat potențial pentru alegerile prezidențiale din 1995, în

succesiunea lui François Mitterrand (care nu trebuie să se mai prezinte încă!), rămîne ipoteza Jacques Delors. Astăzi președintele Comisiei Comunităților Europene este cel mai bine plasat. Că atunci cînd va fi vorba să găsești un urmaș al lui Mitterrand (care va avea 79 de ani), vîrsta lui Jacques Delors (va avea 70 de ani în 1995) va fi un handicap.

Fie că acest lucru place, fie că nu, singurul candidat posibil al stîngii pare a fi totuși Michel Rocard. "Lovitura de Stat" de acum o lună este o cotitură în istoria stîngii franceze și, în același timp, ultima ei șansă de a se reconstrui. (Traducere: G. A.)

Michel Rocard, un posibil candidat la prezidențialele din '95

Un deputat francez la balconul Universității: Jean-Claude Mignon

Cei care au fost în Piața Universității îl recunosc pe deputatul francez care a vorbit într-o seară de la balcon: un bărbat tânăr, cu un zimbul deschis și o privire prietenoasă. El a fost mesagerul lui Jacques Chirac la Congresul PAC la Timișoara, în calitatea sa de secretar național RPR – partidul de guvernămînt cel mai mare la această oră.

Jean-Claude Mignon păstrează și el amintirea Pieței Universității ca pe un moment special al propriei vieți. Aplauzele cu care a fost primit în calitatea sa de reprezentant al Franței l-au emotionat mai mult decât dacă i-ar fi fost dedicat lui personal. Nu amintește însă nimic despre "costul" gestului său. La întoarcere, în Franță, îl aștepta o plingere oficială înaintată de premierul român de atunci, Petre Roman, premierului francez, Laurent Fabius, reprezentant al Partidului Socialist, aflat la putere. și în presa franceză apăruseră comentarii defavorabile despre deputatul francez de opoziție, care își dăduse girul Golaniie. Jean-Claude Mignon a trebuit să dea explicații și replici în presă.

Congresul PAC i-a prilejuit cea de a cincea vizită în România, revenire cu ocazia unor delegații parlamentare ale Consiliului Europei etc. A văzut pînă acum nu numai Bucureștiul, ci și Brașovul, Sibiu, Deva, Clujul. Cind le spune românilor că au o țară frumoasă, cu șanse mari ca să devină un stat

important

democrat și că aceste șanse se află în propriile lor mîini, românii îl ascultă zîmbind sceptic. Chiar Bucureștiul mutilat de Ceaușescu îl pare deputatului de Seine și Marne un oraș care ar putea deveni frumos: pentru că Jean-Claude Mignon îl vede cu ochi de primar. Ca primar, a vrut și să facă un mic cadou simbolic capitalei românești. La o venire anterioară a fost emoționat descoperind că o stradă centrală fusese botezată cu numele ziaristului francez mort la revoluție – Jean-Louis Calderon, dar numele străzii era scris improvizat. A ținut ca orașelul unde este el primar – Dammarie-les-Lys, să ofere Bucureștiului plăcuțe făcute în Franța avînd gravate pe ele numele ziaristului francez. În cadrul unei ceremonii la care a asistat și Béatrice Calderon, vîdua ziaristului, i le-a oferit ministrului de Externe, dl. Teodor Meleșcanu.

Cind peste luni de zile, la următoarea vizită la București a descoperit că plăcuțele franceze nu fusese să puse ca să indice trecătorilor strada Jean-Louis Calderon a fost foarte surprins: cum se poate ca un ministru de Externe, ca dl. Teodor Meleșcanu, să nu și țină o asemenea promisiune?

Acum, la trei ani de la prima sa sosire în România, viața politică românească îl pare într-o vizibilă evoluție. A evoluat neașteptat de mult și opoziția românească, printre liderii ei se află, după opinia sa, cel puțin două personalități cu statută de oameni de stat – Nicolae Manolescu și Emil Constantinescu –, foarte carismatici, excelentă interlocutori pentru reprezentanții Europei Occidentale, care pot face o bună echipă. Discursurile politice au dobîndit o siguranță la care nu s-ar fi așteptat, iar parterul de inteligență prezent la Congresul PAC l-a impresionat. Procesul săriștării partidelor nu-l miră, îl socotește făcind parte din ucenicia democrației. La Congresul PAC a găsit că transparența a fost o foarte bună soluție: e preferabil să spui ce vrei să spui în față, în public.

Absenții n-au niciodată dreptate, iar politica scăunului gol nu este politică.

Dar pentru alegeri viitoare, unirea opoziției îl pare obligatorie. Jean-Claude Mignon a invățat-o chiar de la partidul său, RPR, de orientare neo-gaullistă. RPR este o adunare de partide și aceasta îl pare lui Jean-Claude a fi lectia lui De Gaulle: De Gaulle nu a fost în primul rînd omul unei direcții, ci un "rassembleur". O lectie pe care ar fi bine ca opoziția română să vrea să o învețe. (G. A.)

Edouard Balladur, actualul prim-ministru